SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз

Рік 117, ЧИСЛО 33, П'ЯТНИЦЯ, 13 СЕРПНЯ 2010 РОКУ 1893 Vol. 117, No. 33, FRIDAY, AUGUST 13, 2010 $1.00

Кабінет міністрів України пояснює співпрацю з МВФ

КИЇВ. – Кабінет міністрів України 10 серпня оприлюднив заяву, у якій вимагає припинити політичні спекуляції у зв'язку з поновленням співробітництва України з Міжнародним валютним фондом (МВФ). У заяві зазначено, що отримання нового кредиту МВФ важливе для України, оскільки „дозволить відновити фінансову систему, забезпечить стабільність курсу гривні, підвищить інвестиційну привабливість країни, поверне довіру з боку міжнародного співтовариства, що в результаті приведе до зростання рівня життя українського народу".

У заяві також наголошується, що попередній уряд на чолі з Юлією Тимошенко „купував російський газ по 330 дол. за 1,000 кубічних метрів, а продавав, заграючи з населенням перед виборами, по 50 дол.". „Покриваючи різницю позиченими грошима, Ю. Тимошенко фактично оплатила свої вибори за рахунок позик МВФ. Таким чином, вона увігнала Україну і кожного з нас у колосальні борги", – зазначено у заяві.

У прес-службі уряду підкреслюють, що з грудня 2007 року по лютий 2010 року державний борг виріс більш як утричі і досяг 316 млрд. грн. „А це означає, що кожен українець заборгував по 7,000 грн. Такого „дорогого" уряду не було ще в жодній країні світу. Кожен рік урядування Ю. Тимошенко обходився державі в 100 млрд. грн. Необґрунтована ціна на газ призвела до перекосів в економіці та обернулася реальною проблемою для державного та сімейних бюджетів", – йдеться у заяві.

У документі підкреслюється, що цього року новій владі вдалося знизити ціну на імпортований газ майже до 230 дол. „Але оскільки увесь час жити в борг неможливо, виникла необхідність відповідно до законів ринкової економіки змінювати ціну для населення, підвищуючи її на 50 відс. Іншого шляху зберегти економічну незалежність України, стабілізувати фінансову ситуацію, зменшити розмір державного боргу, припинити руйнування вітчизняної нафтогазової галузі і системи житлово-комунального господарства просто не існує", – йдеться у заяві.

У документі зазначено, що нинішній уряд Миколи Азарова „категорично відкидає політику популізму і не збирається жертвувати благополуччям країни, відмовляючись від необхідних, хоч і непопулярних на початкових етапах, реформ". *(УНІАН)*

КОМЕНТАР З ПРИВОДУ

Правда про „перемогу" Росії у війні 2008 року проти Грузії

Президент Грузії Михайло Саакашвілі (праворуч) на кладовищі Мухатгверді, в Тбілісі, 20 квітня 2009 року вшанував пам'ять загиблих в серпні 2008 року вояків грузинської армії. Фото: УНІАН

Левко Хмельковський

ПАРСИПАНІ, Ню-Джерзі. – У серпні в Росії зросло число публікацій про серпневу війну 2008 року в Грузії. Відомі кінорежисери встигли підготувати документальні і художні фільми, у яких показують росіянам Грузію як аґресора, що напав на беззахисну самопроголошену республіку Південну Осетію і завдав великих людських жертв і руйнувань.

Усе це стало продовженням інформаційної війни, розпочатої у серпні 2008 року, коли наймасовіші телеканали Росії, що контролюються державою, були мобілізовані для підтримання військових дій. Був організований безперервний телемаратон, основне гасло якого „Геноцид у Південній Осетії" повторювалося сотні разів. У висліді російське суспільство підтримало введення російських військ у Південну Осетію.

Насправді війна розпочалася з численних збройних провокацій проти Грузії, коли після обстрілів грузинських сіл військо Грузії зайняло більшу частину Цхінвалі – столиці Південної Осетії. Того ж дня Росія ввела 150 танків на територію Грузії, піддала бомбардуванню грузинські міста. Тільки в Горі від бомб загинуло 60 мирних жителів. До Грузії під виглядом „миротворців" були перекинуті з Пскова 76-та та 98-ма військово-десантні дивізії, введені війська Північно-Кавказького військового округу Росії.

Конфлікт перекинувся на інший сепаратистський реґіон – Абхазію,

(Закінчення на стор. 3)

СБУ тисне на свободу висловлювань в інтернеті

КИЇВ. – 30 липня письменника, керівника кіноклубу при видавництві „Смолоскип" Олега Шинкаренка викликали до Служби безпеки України (СБУ) на співбесіду. Йшлося про його записи на власній сторінці в інтернеті з критикою Президента України Віктора Януковича, у яких О. Шинкаренко ніби закликав вбити В. Януковича. Записи, як сказали в СБУ, „залишили неприємний слід в душі". У кого саме і які конкретно записи залишили неприємний слід, не повідомили.

СБУ взяла з О. Шинкаренка письмову обіцянку, що той не критикуватиме владу у своєму блозі. Сам він вважає, що СБУ зламала його блоґ, оскільки з нього зникли кілька записів. О. Шинкаренко висловив подив, що СБУ займається переслідуванням блогерів, коли ще не розкриті справи про вбивство Георгія Ґонґадзе й отруєння Віктора Ющенка.

2 серпня перший заступник голови комітету Верховної Ради з питань свободи слова Андрій Шевченко заявив, що СБУ вийшла за рамки своїх повноважень і її дії можуть бути частиною тиску на свободу в інтернеті. Інші блогери розпочали в інтернеті акцію „Хочу на допит в СБУ".

2 серпня до справи включився також В. Янукович, який заявив, що готовий зустрітися з українськими блогерами. Він написав на офіційному сайті: „Згоден з вами в тому, що викликати на допит блогера – це останнє, чим повинна займатися СБУ. Думаю, у Служби Безпеки є інші важливі проблеми". Він додав, що задоволений тим, як СБУ „ламає корупцію, як багато зроблено за відносно короткий час у боротьбі з наркоманією, але трапляються і такі перегини як, наприклад, історія з блогером".

При цьому В. Янукович назвав недоречною акцію блогерів, які просилися на допити в СБУ. „Буду відвертий – ваші приколи викликали у мене гірку усмішку. От куди вам не слід прагнути потрапити, хлопці, так це на допити. Ви молоді, талановиті, стильні. Вам треба цікавою справою займатися. Чи є у вас така справа? Чи знайшли ви себе в житті, в своїй професії – ось про це я хотів би з вами поговорити – і допомогти, якщо потрібно", – додав В. Янукович.

Коментуючи цю історію, голова незалежної професійної медіяспілки Юрій Луканов заявив, що Президент намагається поліпшити свій образ серед користувачів інтернету. Використано стару схему: Президент в потрібну мить з'являється, виправляє помилки підлеглих і показує, який він добрий. Але навряд чи СБУ почало акцію без відома В. Януковича. І в інтернеті зникла більшість записів про нього, залишилася лише критика Віктора Ющенка та Юлії Тимошенко. *(„Українська правда", УНІАН)*

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Україна підвищить пенсійний вік для жінок

КИЇВ. — Україна зобов'язалася перед Міжнародним валютним фондом (МВФ) поступово підвищити пенсійний вік для жінок з 55 до 60 років. Про це мовиться в меморандумі, підписаному українською владою та МВФ. Відповідно до документу, збільшення пенсійного віку для жінок здійснюватиметься на шість місяців щорічно, починаючи з 2010 року. Українська влада також зобов'язалася до кінця вересня розробити й внести на розгляд парламенту законопроєкт, який передбачає і збільшення мінімального терміну пенсійного страхування з п'яти до 15 років, збільшення на 10 років кваліфікаційного періоду для отримання повної пенсії. Це має поліпшити збалансованість Пенсійного фонду на 2 млрд. грн. у 2011 році. Крім того, українська влада плянує до кінця грудня цього року змінити базу нарахування пенсій, передбачивши їх додаткове збільшення на 1 відс. за кожен рік, відпрацьований понад визначений термін: 20 років – для жінок і 25 років – для чоловіків, ідеться в меморандумі. Передбачається, що це дасть змогу зменшити видатки Пенсійного фонду на 6.2 млрд. грн. у 2011 році. 28 липня рада директорів МВФ ухвалила рішення щодо виділення Україні в рамках нової програми „stand by" кредиту на суму понад 15 млрд. дол. протягом двох з половиною років. *(Радіо „Свобода")*

Готуймося до тривалої боротьби, каже О. Доній

ЛУЦЬК. — Народний депутат України Олесь Доній переконаний, що українцям в питаннях мови слід бути послідовнішими і не підігрувати чужим інтересам. Таку думку він висловив 8 серпня під час спілкування з учасниками фестивалю „Бандерштат-2010" на Волині. Він зазначив, що „українці дуже часто підігрують чужим інтересам, тому що ми не мали довготривалої державности. Це факт, ми завжди боролися, і боротьба триває... Це не є підсумок, це є, на жаль, розуміння ситуації, і вона може тривати довго". Він наголосив: „Не вірте тим, хто скаже, що через рік нам вдасться перемогти Віктора Януковича, готуйтеся до довготривалої боротьби, і тут важливі дві речі: потрібно значною мірою відкинути нашу толерантність, яка була раніше. Ми були надто м'які. І другий момент – це те, що нам потрібно навчитися співпрацювати один з одним, а не займатися самопоборюванням, самопоїданням і самоїдством". Стосовно мовного питання О. Доній висловив переконання, що саме в питаннях мови українці часто йдуть на поступки. *(УНІАН)*

Україна стала другим за величиною боржником МВФ

КИЇВ. — Україна після отримання від Міжнародного валютного фонду (МВФ) нового кредиту збільшила свої зобов'язання перед фондом до 12.66 млрд. дол. Таким чином, Україна стала другою країною в світі за розміром боргу перед МВФ. В повідомленні МВФ, станом на 5 серпня найбільшим боржником фонду є Румунія – 9.03 млрд. дол., а третє місце посідає Угорщина – 7.64 млрд. дол. За даними МВФ, на долю України на початок серпня припадав приблизно кожен п'ятий доляр заборгованости всіх країн перед фондом за стандартними кредитними програмами. 30 червня також Світовий банк подав статистичні дані, за якими Україна замикає десятку найбільших боржників банку з показником 3.22 млрд. дол., поступаючись Польщі (3.81 млрд. дол.), і випереджаючи Росію (2.88 млрд. дол). Очолюють цей перелік Китай (12.888 млн. дол.), Бразилія (11.320 млн. дол.), а також Індія, Мехіко та Туреччина. *(„Українська правда")*

А. Гриценко став партійним провідником

КИЇВ. — Депутат від „Нашої України – Народної самооборони" Анатолій Гриценко очолив партію „Громадянська позиція", яка 9 серпня повідомила Міністерство юстиції про зміну керівника об'єднання та мети діяльности. Новою метою „Громадянської позиції" визначена „участь у побудові в Україні вільного, демократичного, справедливого суспільства, формуванні можливости вираження політичної волі громадянами України для здійснення і захисту своїх прав і свобод". Попередня мета полягала у сприянні членам партії у виробленні державної політики, формуванні і діяльности органів державної влади та місцевого самоврядування, а також участи у виборах". *(„Українська правда")*

В. Янукович позбавив Ю. Тимошенко ще двох посад

КИЇВ. — Президент України Віктор Янукович 5 серпня звільнив колишнього прем'єр-міністра Юлію Тимошенко від виконання обов'язків голови Спільної українсько-узбецької комісії з всебічного співробітництва та голови Спільної міжурядової українсько-грузинської комісії з питань економічного співробітництва, які Ю. Тимошенко виконувала від 11 квітня 2008 року". *(УНІАН)*

Протестувальників проти Патріярха Кирила попередили

КИЇВ. — Шевченківський суд Києва 5 серпня визнав винним і виніс попередження Вадимові Фещенкові, який був затриманий під час акції протесту проти приїзду Патріярха Кирила. Таке рішення ухвалила суддя Оксана Ретьман. Суддя О. Ретьман зігнорувала злісну неявку у суд ключового свідка – заступника начальника управління охорони громадського порядку міста Києва підполковника Сергія Бойка, який віддавав незаконні накази щодо затримання протестувальників та напередодні при свідках заявив, що не допустить проведення будь-якої акції протесту. Крім того, суд критично оцінив усі свідчення з боку захисту, натомість повністю поклався на зфальшовані працівниками Міністерства внутрішніх справ протоколи затримання та брехливі свідчення співробітників спецпідрозділу „Беркут". Цей процес вважається виявом політичних репресій, брутальним порушенням конституційних прав громадян України на мирні зібрання. *(„Українська правда")*

У Тернополі встановили пам'ятник С. Крушельницькій

ТЕРНОПІЛЬ. — 5 серпня у Тернополі увічнено славетну землячку – встановлено пам'ятник видатній співачці Соломії Крушельницькій. Тернопільці чекали на цю подію понад 20 років. Тричі змінювалося і місце для монумента. Спершу його плянували встановити на Майдані мистецтв, потім – на вулиці ім. С. Крушельницької, зрештою обрали місце біля драматичного театру. Фонди на пам'ятник збирали гуртом. Бронзову чотир иметрову постать С. Крушельницької створили тернопільські та рівненські скульптори. Хоча бронзова С. Крушельницька уже готова до урочистого відкриття, подію відклали до Дня незалежности. Досі погруддя знаної співачки були лише у львівській опері, у Міляні та у Варшаві. *(„5 канал")*

В. Янукович не вирішує, а поглиблює проблеми Криму

СИМФЕРОПІЛЬ. — Затяжна відпустка Президента Віктора Януковича у Криму, під час якої він, як намагаються переконати суспільство його речники, нібито тяжко працював, може дорого обійтись державі не лише у фінансовому, а й у внутрішньополітичному пляні. В. Янукович, здається, так і не зрозумів, що одна справа приїжджати до Криму на відпочинок або бути провідником опозиції й обіцяти усе усім, а зовсім інша справа – вирішувати справжні проблеми реґіону, перебуваючи при владі. Натомість позиція В. Януковича та неприпустимі дії його співробітників лише підлили олії у вогонь, який тліє на кримській землі. За короткий час „Президент у відпустці" встиг посваритися як з Меджлісом кримськотатарського народу, так і з керівництвом місцевого парламенту, блискавично здавши Росії національні інтереси України на Кримському півострові. То ж не дивно, що соціологічні опитування нотують той факт, що нинішня влада починає стрімко втрачати довіру своїх виборців. *(„Майдан")*

Конкурс української мови ім. Петра Яцика

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. — Черговий 11-ий Міжнародний конкурс української мови ім. Петра Яцика розпочнеться цього разу у Дніпропетровську, повідомили 9 серпня засоби масової інформації. Естафету під час закриття передав Дніпропетровську Миколаїв. Як розповів виконавчий директор Ліґи українських меценатів, лавреат Національної премії ім. Тараса Шевченка Михайло Слабошпицький, зараз триває підготування до конкурсу. Загальний бюджет його становить 700 тис. грн, з них 30 тис. грн. виділять з державного бюджету, решту фондів нададуть меценати. Як зазначає М. Слабошпицький, попри чутки, які лунають, конкурс ніхто не скасовував. *(ЗІК)*

Пласт переводить майстерню успіху

ЛЬВІВ. — Національна скавтська організація „Пласт" з підтримкою Українського жіночого фонду впроваджує програму підтримки і навчання дівчат „Майстерня успіху". Лекції та зустрічі з відомими й успішними жінками і наметовий табір наблизили дівчат до вміння здійснювати свої мрії. Проєкт надає його учасницям знання і навики для подальшого вдосконалення власних здібностей, вчить самотужки здійснювати власну ідею, налагоджує добрі зв'язки по всій Україні та підтримку серед однодумців. Першим етапом „Майстерні успіху" стало проведення у Львові дводенного семінару на тему „Виховання дівчат у „Пласті": фізіологічні та психологічні особливості". У навчанні взяли участь дівчата зі Львова, Тернополя, Івано-Франківська, Чернігова, Одеси і Києва. Наступним етапом проєкту став наметовий табір, який проходив 10-24 липня поблизу села Бубнища на Івано-Франківщині. У ньому взяли участь близько 30 дівчат віком 18-28 років з різних реґіонів України. Учасниці мали можливість навчитись варити їжу на вогні, розкладати намети, подавати першу медичну допомогу. Також щодня дівчата брали участь у вишколах для підвищення мотивації, вирішення конфліктів та проблем, керування власними проєктами. *(„Галичина")*

Спека побила рекорд температури у Києві

КИЇВ. — За даними спостережень метеорологічної станції Центральної геофізичної обсерваторії (ЦГО), 9 серпня у Києві було заноовано черговий добовий рекорд максимальної температури повітря – вже сьомий з початку місяця. Заступник директора ЦГО Михайло Довгич повідомив, що 9 серпня термометр показував значення 37.7 градуса за Цельсієм, що на 3.1 градуса вище за рекорд 1963 року. „Як свідчить температурне тло, що утворилося над Україною, це буде не останній температурний екстрем нинішнього місяця", – зазначив М. Довгич. *(„Укрінформ")*

У Києві німці провели Марш життя

КИЇВ. — Понад 200 німців приїхали до України, щоб провести „Марш життя", присвячений 69-им роковинам трагедії в Бабиному Яру, та вибачитися за дії своїх предків проти євреїв за часів Другої світової війни. Учасники маршу 5 серпня пройшли так званою „дорогою смерти" до меморіяльного комплексу „Бабин Яр", де їх зустріли євреї, які постраждали від нацистів, і їхні нащадки. За словами організатора маршу Джобста Бітнера, в 40 з 200 німців, які взяли участь у марші, предки служили у Вермахті або групах СС. „Сім'ї цих людей не розповідали їм про події війни й про участь їхніх предків у Голокості... Тому ми вважаємо своїм обов'язком вибачитися за злочини наших предків і підняти свій голос проти антисемітизму", – сказав Дж. Бітнер. Подібний марш відбувся 6 серпня в 15 містах України. *(Радіо „Свобода")*

В. Солдатенко вважає, що Голодомор не був етноцидом українського народу

КИЇВ. – Керівник Українського інституту національної пам’яті Валерій Солдатенко 11 серпня заявив в інтерв’ю газеті „Комерсант Україна“:

„Голодомор – це трагедія, результат злочинної діяльності Сталіна і його оточення: Молотова, Кагановича, Косіора, Чубаря. Перед нами не стоїть завдання виправдати злочинні методи колективізації і методи хлібозаготівель, які призвели до таких наслідків, але треба враховувати, в якому геополітичному становищі перебувала країна у той час, які процеси з неминучістю вели до нової світової війни. Голод не був етноцидом українського народу. Ніхто, сидячи на троні, не ухвалював рішення про те, „як би мені уморити голодом українську націю“.

При цьому В.Солдатенко висловив думку, що „у сучасній Україні, на певному етапі становлення держави, виникла спокуса сказати, що у нас погані сусіди, які нас голодом морили“.

В. Солдатенко був призначений керівником Інституту національної пам’яті в липні цього року. Він народився в Донецькій області. У 1976-1984 роках працював старшим науковим співробітником Інституту історії партії при Центральному комітеті (ЦК) Комуністичної партії України – філіялі Інституту марксизму-ленінізму при ЦК Комуністичної партії Радянського Союзу (КПРС). У 1984-1988 роках очолював катедру історичного досвіду КПРС Київської вищої партійної школи, у 1988-1991 роках завідував відділом Інституту політичних досліджень ЦК Компартії України.

(„Українська правда“)

Правда про „перемогу“...

(Закінчення зі стор. 1)

де загони невизнаної республіки та російські найманці (в російській пресі – „добровольці“) почали атаки на грузинські позиції.

Російській авіяції вдалося знищити протиповітряні оборонні комплекси грузин, і вона оволоділа небом над Грузією. Грузинське командування відвело свої частини і стало готуватися до оборони Тбілісі.

В конфлікті взяли участь кораблі російської фльоти на чолі з ракетним крейсером „Москва“. Морська піхота зайняла головний порт Грузії Поті і знищила всі грузинські катери і кораблі, заклавши в них вибухівку.

За участи міжнародних посередників було досягнуто припинення вогню. Грузія в односторонньому порядку припинила наступ, аби дати можливість цивільному населенню залишити зону військових дій.

Україна 10 серпня 2008 року застерегла російську сторону від участи кораблів Чорноморської фльоти в конфлікті. Українська сторона залишила за собою право заборонити повернення на територію України кораблів і суден, які взяли участь у бойових діях. В Україні Росія програла інформаційну війну в інтернеті, де більшість підтримувала позицію Грузії. Але на українських телеканалах і в пресі, де понад половину джерел становили російські ресурси, тривала пропаґанда на користь Росії.

Відтоді минуло два роки. Настав час полічити втрати. Росія, на відміну від Грузії, не опублікувала офіційного списку втрат, але повідомила про 74 загиблих і понад 170 поранених вояків. Росіяни втратили шість бойових літаків – три штурмовики, два фронтові бомбардувальники і один дальній надзвуковий бомбардувальник.

Грузія зазнала головних втрат не в ході бойових дій, а після захоплення її баз російськими військами. Було вбито 170 і поранено понад 1,800 вояків, знищено 10 танків, три транспортні літаки і чотири вертолети.

В цілому до рук російських військ і осетинських ополченців потрапило 65 грузинських танків, понад 20 бойових машин піхоти, дві бронемашини „Кобра“, багато мінометів і гармат. Російські генерали дістали нагоду хвалитися своїми успіхами. Проте військові аналітики дійшли до висновку (зокрема директор російського Центру аналізи стратегій і технологій Руслан Пухов), що російське військо наступало без розвідки, без прикриття з повітря бойовими вертолетами, без взаємодії з артилерією, без зв’язку зі штурмовою авіяцією – хоча всіх цих засобів було досить.

Росіяни намагалися пояснити втрату важкого літака-ракетоносця Ту-22М3 вигадкою, що його збили … українці ракетним комплексом С-200, хоча такої зброї в Грузії не було. Літак збили російські засоби протиповітряної оборони, коли він повертався на летовище. Ще два літаки збили ракетами південноосетинські ополченці. Вертоліт на летовищі Джава впав на іншу гвинтокрилу машину: загинув один, поранені три вояки. На суходолі з 74 полеглих вояків 19 загинули, як заявив 5 серпня Р. Пухов, від „необережного поводження зі зброєю і дружнього вогню“, тобто були застрелені своїми.

Не підтвердилася й вигадка про „геноцид осетинів“: у Цхінвалі загинули не 2,000 осіб, як було заявлено, а 162 особи з мирного населення. Зате грузинські села були спалені дощенту. Росіяни грабували ці села перед спаленням.

Отже, як завжди, офіційна пропаґанда не збігається з правдою. Росії не вдалося досягнути намічeного у висліді її перемоги: замінити своїм ставлеником Президента Михайла Саакашвілі, ліквідувати незалежність Грузії, перекрити нафтогін з Каспійського реґіону до Европи (це була головна її мета). Світ не визнав дві самопроголошені республіки – сателіти Росії.

Натомість Грузія, хоча й зазнала великих втрат, завдяки реформам, що проводяться за активної підтримки Евросоюзу та США, стала інвестиційно привабливою країною, зразком цивілізованої демократичної держави з ефективною економічною системою. Це дуже добре для громадян Грузії, але небезпечно для її стабільности, тому що інші народи Кавказу можуть стати до боротьби за свою незалежність. Для Росії це означало б повне руйнування Російської імперії, і вона знову стала б до війни.

НА ТЕМИ ДНЯ

Зброя „проти“ і зброя „за“

Популярний український письменник Юрій Андрухович, коментуючи теперішню політичну ситуацію в Україні, зізнався, що йому почали снитися „терористичні“ сни: нібито він покликаний убити Президента Віктора Януковича. „Я людина мирна, – дивується сам з себе автор знаменитої „Московіяди“, – вдень моєю зброєю може бути хібащо сміх. А от вночі...“.

Еге ж, таке трапляється: підсвідомість вступає в конфлікт зі свідомістю. Для інтеліґенції це взагалі типово. Їй у кожному випадку вистачає, так би мовити, нормативної лексики. Мовляв, „Життя наше дурне“, як стверджує назвою своєї книжки тернопільський публіцист Арсен Паламар, але то нічого, що дурне– можна його вбрати у шати чемненьких, заспокійливих слів.

„...Присплять, лукаві, і в огні її, окраденую, збудять...“.

Ну то треба будити завчасу! Саме про це – ще один український авторитет, відомий культуролог, професор римського університету„ Ла Сап’єнца“ Оксана Пахльовська: „Перед інтеліґенцією завжди стоїть дилема: говорити політично коректно чи говорити правду. Правда – це імператив, але іноді буває милосердна правда, коли не хочеш вразити людей і тому гальмуєш неґативи. Так от зараз ми вже не маємо права на милосердну правду...“.

Еге ж, зайшли так далеко, що о пімсту волає вже наша підсвідомість: убити Януковича! Та ні, даремна справа, куля його не візьме. Кривди, зла, зажерливости, відступництва, глупоти кулі не беруть. Єдина зброя – правда. І тут уже – не до чемности, не до політкоректности. Навіть такий загартований життям боєць, як Леонід Плющ, загальношанований правозахисник, математик і літератор, не витримав: „Янукович? Це встид! То з тих, що або пахани, або шістки. Пахан України і шістка Путіна...“.

Що Президент України є „шісткою Путіна“, соромляться навіть в Росії – ті істинні російські інтеліґенти, для яких правда і справедливість є важливішими, ніж кремлівська імперська омана.

Ось не загорнута у гарні папірці думка відомого московського журналіста і літературно-музичного критика Артемія Троїцького: „Як же ж в Україні, великій країні, де живуть десятки мільйонів людей, президентом могли вибрати такого придурка? Його прихильники – це люди, котрим абсолютно все одно, хто ними править. Підкорюючись біло-синьому стадному інстинктові, воне не розчаруються в Януковичеві, навіть коли він їм скаже, що Шекспір – великий український футболіст...“.

Чесні люди, яким не байдуже, що діється нині в Україні, вже не годні стримати емоцій, але насправді сьогоднішня українська політично-державна дійсність у її голому, фактичному вигляді – ще страшніша.

От ми обурювалися, що новообраний Президент України посмів підставляти голову під благословення московського Патріярха Кирила – якби ж то тільки це! Виявляється, В. Янукович і прем’єр-міністер України Микола Азаров входять, поряд з російськими державними і церковними діячами, до складу Експертної ради „Економіка й етика“, яка є офіційною Синодальною установою Російської Православної Церкви і підлягає особито Патріярхові Кирилові. Іншими словами, В. Янукович і М. Азаров, опинившись у найвищих кріслах незалежної України, служать чужій Церкві і чужій державі. „В Україні вони тільки підробляють на посадах президента і прем’єра, а насправді їхня головна діяльність – членство в Експертній раді „Економіка й етика“ при Патріярхові Московському“ , – пише журналіст Сергій Сухобок, який першим оприлюднив цю таємну і вкрай обурливу інформацію.

Москві, яка нарешті дочекалася в Україні антиукраїнської влади, потрібні тепер дві речі: якнайбільша таємність усіх процесів інформаційного та економічного поглинення України, але разом з тим їй залежить на швидкості цих процесів, і про це останнє добре свідчить українофобська активність міністра освіти й науки Дмитра Табачника, який позбавляє ректорських посад національно свідомих учених і скасовує обов’язковість української мови в науці.

Єдиний засіб боротьби з цією владою – правда. Але то має бути надпартійна, надконфесійна, надетнічна, Божа правда, здатна об’єднати усі здорові в Україні сили в більшій мірі, ніж політична опозиція. Політика тоне в грошах, тому мусить зійти з дороги. Небезпека поновного поглинення України Москвою – не тільки і не стільки у політиці, у втраті політичої самостійности, а в тому, що від України і українців Москва відбере право на правду. Хіба не для того постала Українська держава, щоб повернути людям правду? Тепер же усі, українці й неукраїнці, для яких правда щось важить, повинні стати на захист Української держави, проти політики зради. Правда, совість, гідність – ось основа нового всеукраїнського руху, який не може не перемогти.

Зброєю за Україну може і повинна стати єдність світового українства – єдність на цілком новому, сучасному рівні. Ми живем в часи ґльобалізації усіх світових процесів, отож використаймо їх на нашу українську користь. Ґльобалізуймо свою українськість до тієї міри, щоб з нами рахувалися уряди всіх країн, де є наші громади. Але виклик, який стоїть перед світовим українством, вимагає, попри традиційні, вже дещо заформалізовані методи дії, цілком нових форм нашої присутности, кличе до життя нових громадсько-політичних провідників. А якщо кличе – значить, вони є. Світове українство не може собі дозволити втратити Україну.

Петро Часто

АМЕРИКА І СВІТ

Законодавці США зібралися на екстренне засідання

ВАШІНҐТОН. — Законодавці Палати Представників Конґресу США зібрались 10 серпня на небувале, спеціяльне засідання. Вони проголосували у справі законопроєкту про надання термінової допомоги на суму 26 млрд. дол. для фінансування робіт у державному секторі. 10 млрд. дол. з цієї суми піде на збереження посад для щонайменше 100 тис. вчителів, а решту 16 млрд. призначено для покриття витрат, пов'язаних з програмою „Medicaid". Ця медична програма, що фінансується на федеральному і штатному рівнях, призначена для допомоги малозабезпеченим верствам населення. Завдяки підтримці зі сторони федерального уряду, штатні уряди зможуть звільнити фонди для збереження понад 150 тис. робочих місць у поліції та в інших державних установах. У законодавців вже розпочався шеститижневий час відпусток, схвалений Сенатом минулого тижня. Але речник Палати Представників Ненсі Пелосі відкликала конґресменів назад для участи в позачергових одноденних нарадах у Вашінґтоні. *(„Голос Америки")*

Військові акції США в Іраку завершуються

ВАШІНҐТОН. — Виступаючи 3 серпня перед ветеранами-інвалідами в Атланті, штат Джорджія, Барак Обама подякував їм за їхню службу в Іраку та Афганістані. Він також підтвердив, що плян, за яким виведення американських військ з Іраку почнеться наприкінці серпня, залишається у силі. Минуло п'ять місяців від часу парляментських виборів в Іраку, але нового уряду все ще не зформовано. Ситуація з безпекою також кращою не стає – у Багдаді та інших містах продовжують відбуватися терористичні атаки. „Після того, як я обійняв президентську посаду, я оголосив нову стратегію для Іраку – передання повної відповідальности за безпеку в країні у руки іракців. Я чітко заявив, що 31 серпня американська військова місія в Іраку закінчується. І саме це ми і робимо – згідно з пляном", – підкреслив Б. Обама. Наразі в Іраку перебуває близько 80 тис. американських вояків. Згідно з пляном, в цій країні до кінця наступного року їх залишиться 50 тис. Їхнім завданням буде тренувати іракських військових та брати участь у антитерористичних акціях. Складною ситуація залишається в Афганістані. У липні цього року в цій країні загинуло більше військовослужбовців, ніж в будь-який інший місяць від початку кампанії. До того ж, Голяндія вивела свій контингент з Афганістану, це – приклад, який можуть наслідувати інші партнери НАТО. Президент Б. Обама пообіцяв, що США залишаться відданими своїй місії в Афганістані: „У цьому реґіоні та за його межами ми не будемо миритися з існуванням безпечної зони для „Аль-Кайди" та їхніх поплічників-терористів. Ми покладемо край їхнім акціям". Президент пообіцяв військовим ветеранам підтримку його уряду в отриманні всієї необхідної медичної допомоги. Він визнав, що хоча думки у Вашінґтоні щодо військової тактики в Іраку чи Афганістані можуть різнитися, усі віддані ідеї, що понад мільйон ветеранів військових кампаній в Іраку та Афганістані мають отримати всебічну підтримку та допомогу після повернення додому. *(„Голос Америки")*

США засудили вбивство медиків в Афганістані

ВАШІНҐТОН. — Афганські та американські фахівці розслідують убивство 5 серпня 10 медиків, восьмеро з яких представляли західні країни. Медичних працівників розстріляли на північному сході Афганістану, в провінції Бадахшан. Відповідальність за це на себе взяв радикальний ісламістський рух „Талібан". Серед убитих – п'ятеро американських чоловіків і троє жінок з США, Великої Британії і Німеччини, а також двоє афганців. Убиті медики лікували від очних та інших хвороб місцевих жителів на півночі Афганістану. Держсекретар США Гіларі Клінтон 8 серпня виступила з заявою, в якій назвала убивство „мерзенним актом безглуздого насильства". Вона відкинула звинувачення з боку руху „Талібан", ніби чужоземці намагалися навернути афганців до християнства. У своєму відеозверненні до афганців Посол США в Афганістані Карл Ейкенбері сказав: „Войовничі екстремісти з „Талібану" взяли на себе відповідальність за ці вбивства. Ми не знаємо, чи насправді вони відповідальні, чи просто поставили собі в заслугу підлі дії інших людей. „Талібан" назвав цю групу медичних працівників шпигунами і проповідниками християнства. Та це неправда. Їхнє вбивство демонструє абсолютну неповагу бойовиків до вашого здоров'я та безпеки. Вони не дбають про майбутнє. Вони піклуються тільки про себе і власну ідеологію". Міжнародна місія з надання допомоги, яка організувала групу медиків, стверджує, що її працівники не займаються поширенням християнства в Афганістані. *(„Радіо „Свобода")*

Польща звинувачує Росію у стримуванні розслідування

ВАРШАВА. — Уряд Польщі вимагає від Росії, щоб вона передала йому документи щодо авіокатастрофи під Смоленськом 10 квітня, у висліді якої загинув Президент Лех Качинський разом з 95 пасажирами літака. Прем'єр-міністер Польщі Доналд Туск заявив, що в заключній фазі розслідування співпрацювати з Росією важче, ніж було спочатку. „Газета Виборча" цитує слова Едмунда Кліха, який очолює державну комісію Польщі з розслідування авіокатастрофи, про те, що Росія не хоче дати доступу до матеріялів розслідування. Газета пише, що ці документи потрібні для підтвердження або відкинення будь-яких припущень про причетність до авіокатастрофи російських диспетчерів, чи погане технічне оснащення летовища. Туманна погода також відіграла у цій трагедії важливу ролю. Президент Л. Качинський і супроводжуючі його особи летіли до Росії на церемонію відзначення 70-ої річниці розстрілу польських офіцерів під Катинем співробітниками НКВД. *(„Голос Америки")*

Статую Свободи закриють на рік

НЮ-ЙОРК. — Статую Свободи в Ню-Йорку закриють для відвідування у зв'язку з проведенням робіт з поліпшення систем безпеки повідомили 9 серпня засоби масової інформації. Доступ до пам'ятника буде закритий протягом року. Роботи розпочнуться після 12 жовтня 2011 року – цього дня пам'ятникові виповниться 125 років. Статую плянують обладнати новими входами, віндами і сходами. Вартість робіт оцінюється у 26 млн. дол. Статуя Свободи – одна з головних визначних пам'яток Ню-Йорку. Щороку її відвідує більш як 5 млн. осіб, причому пік припадає на літній період, коли кількість відвідувачів сягає 20 тис. осіб на день. Усередині вінця на голові статуї розташовано один з найвідоміших у США оглядових майданчиків. Статуя була закрита для відвідування після терактів 11 вересня 2001 року і відновила роботу лише в 2004 році. Оглядовий майданчик у короні статуї залишався закритим аж до літа 2009 року. *(УНІАН)*

Пентаґон закриває ключовий командний центр

ВАШІНҐТОН. — Щоб зекономити гроші, секретар Департаменту оборони Роберт Ґейтс 10 серпня оголосив про пляни закриття одного з 10 головних командних центрів збройних сил США. Розташоване у штаті Вірджинія Командування об'єднаних сил має щорічний бюджет у 340 млн. дол., і в ньому працює 2,800 осіб. Р. Ґейтс також повідомив про пляни зменшення кількости старших офіцерів, цивільних працівників та контракторів у збройних силах США. За словами шефа Пентаґону, зменшення необхідні для збереження боєготовности збройних сил в умовах, в яких неможливо очікувати збільшення бюджету. В поточному році базовий бюджет Департаменту оборони США складає 533 млрд. дол. *(„Голос Америки")*

Компанія БП повідомила про закриття свердловини

ВАШІНҐТОН. — Нафтова компанія „Бритиш Петролеюм" (БП) повідомила, що акція закриття пошкодженої свердловини в Мехіканській затоці була успішною. Заяву в цій справі компанія БП оприлюднила 4 серпня вранці, наступного дня після початку акції. Вона полягала у помпуванні в свердловину важчої за нафту бурової рідини, після чого свердловину назавжди буде закрито цементом. Згідно зі заявою, після восьми годин помпування у свердловину бурової рідини, яка контролює тиск нафти у свердловині, досягнуто цілі. Опісля в помпуванні зроблено перерву для того, щоб експерти могли перевірити, чи цей процес слід продовжувати. Компанія БП заявила, що вона співпрацює з представником уряду з питань екологічної катастрофи адміралом Берегової охорони у відставці Тедом Аленом. Органи влади кажуть, що після вибуху на буровій плятформі, в результаті якого загинуло 11 робітників і пошкоджено нафтову свердловину, з неї вилилось 4.9 млн. барелів нафти. *(„Голос Америки")*

Й. Фішер пояснив, чому Европа не довіряє Росії

БЕРЛІН. — Колишній міністер закордонних справ Німеччини Йошка Фішер назвав основні причини недовіри Европи до Росії. На його думку, більшість російського політичного „естаблішменту" поділяє точку зору, озвучену Володимиром Путіним, який, ще коли був президентом, заявив, що крах СРСР був найбільшою катастрофою XX ст. Сьогоднішня Росія, як зазначив Й. Фішер, хотіла б бодай навіть частково переглянути порядок, який склався на пострадянському просторі в 1990-ті роки. Зі свого боку, більшість европейських країн вважають зникнення СРСР великим успіхом і виступають категорично проти такого перегляду. Росія, на думку Й. Фішера, завжди стикатиметься з недовірою Европи, поки не усвідомить цієї фундаментальної суперечности і не зробить відповідних висновків. Проте відмінності в оцінках геополітичної ситуації не виключають прагматичної співпраці між Росією і Европейським союзом. Він також зазначив, що на сьогодні Росія є сильною тільки завдяки постачанням енерґоносіїв, які намагається зробити головним важелем відновлення своєї могутности. Як вважає Й. Фішер, забути про свої домагання статусу світової держави Росія зможе лише тоді, коли здійснить модернізацію економіки і суспільства. *(УНІАН)*

Усунуто бар'єр будови мечеті в Ню-Йорку

НЮ-ЙОРК. — 4 серпня закінчилась емоційно насичена баталія за побудову ісламського центру поблизу руїн веж-близнюків Світового торговельного центру у Ню-Йорку, знищеного терактами 11 вересня 2001 року. Ню-йоркська комісія з охорони пам'ятників історії і культури міста не визнала спорудою історичного значення чи архітектурної цінности будинок з XIX ст., що стоїть на тому місці, де запропоновано звести 13-поверхову будівлю ісламського центру з мечеттю вартістю у 100 млн. дол. Таке рішення міської влади викликало бурхливу реакцію. Група противників побудови центру, в яку входять члени родин жертв терактів, вважає, що ісламський комплекс, включно з мечеттю, є образою пам'яті загиблих 11 вересня людей. Прихильники проєкту кажуть, що ісламський центр буде відкритий для усіх жителів Ню-Йорку. Ню-йоркський посадник Майкл Блумберґ підтримує будівництво ісламського центру. Він оголосив про своє рішення, оточений провідниками різних релігійних віросповідувань: „Я вірю, що ця мечеть допоможе ще більше з'єднати наше місто і допоможе покінчити з фальшею і суперечливими ідеями, що атаки 11 вересня пов'язані якимсь способом з ісламом. Мусульмани – це така ж частка населення нашого міста і нашої країни, як і люди будь-якої іншої віри". *(„Голос Америки")*

На Тарасовій горі з’явиться копія московського мавзолею

У ч. 30 „Свободи“ була надрукована стаття Олександра Вівчарика „Чи буде світлиця на Тарасовій горі?“, у якій було висловлено тривогу з приводу розпочатої у Каневі деформації Національного Шевченківського заповідника, яка призведе до занепаду і знищення українських традицій Тарасової гори.

З цього приводу виступили Наталя Дмитренко з статтею „Музей-світлиця чи могила-темниця?“ („Україна молода“, 10 липня), Катерина Каплюк – „Музей Шевченка в Каневі – практика для подруги Віктора Януковича („Українська правда“, 2 серпня) , Олександер Карпенко „Чи стане Канів українською Меккою?“ („Сільські вісті“, 1 липня) та інші.

До редакції надійшли копія відкритого листа Ігоря Ліховоґо та Зінаїди Тарахан-Берези до Президента України Віктора Януковича і лист Заслуженого діяча мистецтв України Катерини Кричевської-Росандіч. Обидва документи вміщуємо.

Проєкт музею – в стилі могильного песимізму

Ще раніше читала в „Свободі“ коротенький звіт, про те, що робиться в Музеї на Тарасовій горі, та інші листи з України, які показують, що так званим „модерним“ українцям – ні Тарас Шевченко, ні Канівська гора, музей-символ і взагалі українська культура не потрібні.

Бідна Україна! Така безземельна, що не має і клаптика вільної землі, щоб побудувати важливе підприємство. То вони, модерністи, індустріялісти конче мусять будувати на тих місцях, які є важливі для української культури, які практично треба використовувати для туризму (не дві хатки, а щось порядне). Цікаво, як би було в Італії, якби модерністи-індустріялісти почали забудовувати Колізей, або на площі св. Петра побудували прибуткові будинки?

Треба згадати, що задумали „модерністи“ з музеєм на Тарасовій горі, який був створений за проєктом мого діда Василя Кричевського і його учня Петра Костирка. Коли почався ремонт музею, з’явилась нова, молода, але головне, модерна групка, яка вважає музей старомодним, селянським виявом (групка дуже боїться, щоб не подумали, що вони – селюки, що вони не модерні) і почала „модернізувати“.

Замість свіжих, світлих кольорів буде чорне, бруднокоричневе, глухе. Підлога, стіни, завіси на вікна – усе чорне. Музей охопить могильний песимізм. Якщо ця групка прагне бути носієм модернізму, то хай будує свої музеї, а те, що зробили раніше, хай не руйнує.

Видається, що ці високо інтелектуальні „модерністи“ Т. Шевченка ніколи не читали і не чули, що він сказав: „Свого не цурайтесь“. Будівничий музею – мій дід – не може захищатись, а я не збираюсь мовчати! „Модерністи“ – це поверхові неуки, безкультурні вискачки, яких через п’ять хвилин історія забуде.

Катерина Кричевська-Росандіч,
Монтен-В’ю, Каліфорнія

Могильний камінь в музеї за проєктом Лариси Скорик.
Фото: „Українська правда“

До Президента України Віктора Януковича та українського народу

Вельмишановний пане Президенте!

Багатолітня праця з збереження Національної святині у Каневі зобов’язує звернутися до Вас від імені мільйонів шанувальників українського генія з проханням: порятуйте музей Тараса Шевченка на Чернечій горі в Каневі від знищення його національного колориту, якого надав музею видатний мистець, фундатор українського модерного архітектурного стилю, живописець і графік, мистецтвознавець Василь Кричевський.

У найстрашніші та найчорніші роки репресій і Голодомору він серцем і розумом збагнув, що найкращим пам’ятником для Т. Шевченка біля його могили стане палац, що асоціювався б з образом білої української хати, в якій народився і виріс національний пророк і яку йому, на жаль, так і не вдалося побудувати над Дніпром.

Тому й задумав В. Кричевський створити для Т. Шевченка саме таку українську стилізовану хату-світлицю з високим дахом, з оформленням всіх заль музею українськими розписами, а передпокою – чудовим монументальним вітражем з колосками пшениці та мальвами, дерев’яним різьбленим бар’єром на другому поверсі, світлою паркетною підлогою. На великих стінах музею мистець запроєктував монументальні тематичні розписи на шевченківську тематику, а зовні волів оздобити фасад майолікою.

В. Кричевський врахував при художньому оформленні музею навіть найменші деталі, тому віконні та дверні гардини, доріжки і килими, столи, стільці і лави, навіть вази та вазони для квітів виготовлялися за його проєктами в національному стилі, в повній гармонії з загальним оформленням музею.

Все це в сукупності і мало дати шанувальникам поета повне уявлення про національні витоки Шевченкового сонцесяйного таланту. Де ще в світі є подібний музей?

Проте тоталітарна держава не дала можливости В. Кричевському повністю втілити цей геніяльний проєкт в життя, усунувши його від завершення художнього оформлення музею. Мистець встиг виконати лише половину задуманого.

На жаль, не вдалося закінчити ці роботи і після смерти В. Кричевського його вірному помічникові та співавторові – проф. Петрові Костиркові, котрий заповів свій архів музею на Тарасовій горі з надією на те, що хранителі меморіялу здійснять задум його вчителя.

Приступити до здійснення цього проєкту стало можливим лише в Незалежній Україні, напередодні всесвітніх Шевченківських ювілеїв. Завданням на проєктування було передбачено проведення ремонтно-реставраційних робіт згідно з задумами В. Кричевського.

В грудні 2003 року розпочалася реставрація, завданням якої було повернути музеєві його національне обличчя. Велику допомогу в цьому надали нащадки мистця з США та Венесуелі, які передали в Україну всі оригінали ескізів внутрішнього і зовнішнього оформлення музею, виконаних В. Кричевським.

Було схвалено рішення про відтворення на фасадах музею декоративного майолікового оздоблення та відновлення настінного живопису у залях на основі збережених зразків, що підтримали національні академії мистецтв, архітектури, будівництва, Інститут літератури ім. Т. Шевченка, Комітет Верховної Ради України з питань культури і духовности, Український фонд культури, Товариство охорони пам’яток історії і культури.

Проте 2 липня 2009 року (після шести років реставрації) несподівано було прийняте рішення: „Призупинити виконання всіх художніх робіт в інтер’єрі музею та його фасадах до окремого рішення“. 19 березня цього року ця рада визнала ще й „недоцільність виконання оздоблювальних робіт на фасаді музею Т. Шевченка з використанням майолікової плитки“ і зупинила відтворення розпису інтер’єрів. Так було поставлено хрест на відновленні того, що не дали завершити В. Кричевському. Усе робилося під прикриттям проєкту ультрамодерної „європейської“ експозиції в музеї на Тарасовій горі, а насправді – заради того, щоб знищити національне обличчя музею, надане йому В. Кричевським.

З цією метою 28 травня цього року президія Науково-методичної ради Міністерства культури і туризму рекомендувала до затвердження концепцію, тематичну структуру та ескізний проєкт експозиції музею Т. Шевченка, розроблені Ларисою Скорик. Рекомендацію затвердило міністерство.

До цього часу про цей руйнівний плян не знає Україна. А з цієї концепції постає небезпека перетворення музею-світлиці в могилу-темницю. Зокрема пофарбування стін музею вперше за 75 років плянується зробити в коричневому або темносірому тоні, замість паркету з натурального дерева, який завжди був у музеї, покладуть кам’яну сіру підлогу; сніжнобілі колони в залях стануть сірими; всі вікна, з яких відкриваються Шевченкові краєвиди та унікальний наддніпрянський ландшафт, що свого часу так полонив Великого Кобзаря, будуть закриті завісами темно-сірого кольору.

Замість чудового сонцесяйного вітражу В. Кричевського з національним орнаметром буде кришталевий „вітраж – майже монохромний з градацією від умбри та сепії до сіро-холодних тонів“. Унікальні розписи розеток, створених і втілених в життя В. Кричевським, закриють натяжним екраном з „небом, яке створюється за допомогою сучасних технічних засобів“.

А початком і закінченням нової експозиції буде „камінь наріжний – центральний тематичний бльок, який поєднує в собі валун із стесаною верхівкою і червону китайку, якою було вкрито обличчя Т. Шевченка“ (вносимо пояснення, китайкою було покрите не обличчя поета, а його домовина). Автори новітньої концепції, очевидно, з „делікатности“ не розкривають приховану ними ідею тлінности, яку вони заклали в проєкт, починаючи і закінчуючи експозицію образом смерти-домовини. Ради цього автори очевидно, і поставили перед собою завдання перетворити Шевченкову прекрасну і знану в усьому світі національну світлицю в гнітючий темно-сірий та кам’яно-гранітний склеп, тобто пішли на найбрутальніше порушення авторського права видатного архітектора і мистця В. Кричевського, а разом з цим – і вітчизняного та міжнародного пам’яткоохоронного законодавства.

У зв’язку з цим виникає запитання: якщо таке праволомство не боїться допускати вітчизняні урядові пам’яткоохоронні служби в ставленні до національної святині, то як же вони будуть оберігати інші пам’ятки історії та культури України? Невже дозволено нам забути про трагічні уроки минулого і започаткувати вже в Незалежній Україні повторне знищення національних святинь, почавши це з Шевченкового музею біля вічної усипальниці поета та ще й напередодні всесвітніх Шевченкових ювілеїв?

Звертаємося до Вас з закликом покласти край втручанню в авторський проєкт В. Кричевського і не допустити руйнування художнього оформлення духовного храму нашого народу, яким є для мільйонів людей світу Національний музей Т. Шевченка на Чернечій (Тарасовій) горі в Каневі.

Ігор Ліховий,
генеральний директор – науковий керівник Шевченківського національного заповідника у 1989-2005 роках, дійсний член Міжнародної ради з питань пам’яток і визначних місць

Зінаїда Тарахан-Береза,
багатолітній хранитель Шевченкового меморіялу в Каневі, Заслужений працівник культури України

Щоб уникнути лиха Росії

„Ми не можемо допустити того, що відбувається у Росії", – заявив 4 серпня кримський прем'єр Василь Джарти і зажадав припинення військових стрільб поблизу кримського лісу і заборони туристам відвідування лісів. 3 серпня при Раді міністрів Криму було створено оперативний штаб для запобігання надзвичайним ситуаціям, пов'язаним з підвищеною пожежною небезпекою. 4 серпня такий штаб було створено також про Кабінеті міністрів України.

Тривога українських урядовців не безпідставна. Тільки 3 серпня в лісах України було виявлено 34 лісові пожежі, зокрема в Донецькій, Сумській, Дніпропетровській, Запорізький, Черкаській, Харківській, Київській, Луганській і Чернігівській областях, а також у Криму.

Вогонь своєчасно приборкано. Але над Україною встає марево стихійного лиха, яке вразило европейську частину і Далекий схід Росії. Лісові пожежі стали загальноросійським лихом: стихія забрала життя 52 осіб, сотні потерпілих потрапили до лікарень. Вогонь повністю знищив десятки поселень в Нижньогородській, Липецькій, Московській, Володимирській, Курській та інших областях. Зареєстровано понад 7,000 пожеж на площі 500 тис. гектарів, згоріло понад 2,000 будинків. Вогняний вал знищував села за кільканадцять хвилин.

Услід за лісами загорілися висушені раніше торфовища. З 42 торфових пожеж 13 палають у Московській області. Отруйний дим вкрив столицю Росії, видимість зменшилася до 50 метрів, що призвело до ряду тяжких шляхових випадків. Насиченість повітря чадним газом у сім разів перевищила припустимий рівень. Летовища не діють, 63,700 летів скасовано або відкладено, тисячі пасажирів не можуть відлетіти з міста. Масові заходи (зокрема футбольні змагання) скасовані або перенесені до інших міст. Вогонь знищив авіотехнічну базу Військово-морської фльоти близько Москви, поставив під загрозу Центр ядерних досліджень у Нижньогородській області. На допомогу прийшли Україна, Казахстан, Азербайджан, Італія, Німеччина, інші держави. Спека не спадає, і попереду на Росію чекають нові випробування.

Стихійне лихо виявило неспроможність влади усіх рівнів заздалегідь подбати про безпеку населення. Технічні засоби боротьби з вогнем були відсутні або безнадійно застарілі, зв'язок та інформація не налагоджені, навчання відповідних служб не проводилися, сховища для потерпілих не визначені і не готові. Прем'єр Росії Володимир Путін гарячково відвідує місця великих пожеж, заспокоюючи потерпілих обіцянками, у які мало хто вірить.

Для України ці події мають стати суворим застереженням. Досвід Росії свідчить, що сусіди не були готові до боротьби з пожежами: бракувало надійного зв'язку, засобів гасіння вогню, мобільности, не було системи вивезення населення з зон уражень. Не навчені люди ховалися у льохах і пивницях, де їх вбивали вогонь і дим. Пожежі виникали через необережність людей в лісах: навіть кинута пляшка у соняшному промені стає запальним склом.

Усе це має стати наукою для України, влада якої має подбати не тільки про надійну техніку і сиґналізацію, а й про розвиток сільських добровільних пожежних дружин, наводнення осушених торфовищ, створення забезпеченої транспортом і сховищами системи евакуації населення з надійним його оповіщенням. Треба постійно розповідати людям про небезпеку засмічення лісів, правила поведінки у природному середовищі. Лихо приходить несподівано, але треба бути завжди готовим до нього.

СЕРПЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ

13 серпня – Міжнародний день шульги

Міжнародний день шульги не має історичного коріння в Україні – у цьому році він за підтримки Міністерства освіти і науки вперше став офіційним святом. Недавнє його походження і у світі – день був проголошений як свято у 1984 році році Міжнародною конфедерацією шульг.

А хто вони – шульги? Дуже просто – це лівакии. люди, які переважно використовують ліву руку. Слово „шульга" походить від старослов'янського слова „шуя" – „лівиця, ліва рука".

У цей день ліваки всього світу прагнуть привернути увагу виробників товарів до необхідности враховувати їхні зручності, улаштовують різноманітні заходи та змагання. Зокрема британський Клюб шульг занепокоєний тим, що в багатьох школах дітей-шульг прагнуть перевчити до писання правою рукою, що викликає психологічні стреси та знижує успішність учнів.

В Україні живе близько 1 млн. ліворуких людей. Серед них перший міністер освіти незалежної України Петро Таланчук – дійсний член Академії педагогічних наук, Заслужений діяч науки і техніки, доктор технічних наук, професор; музикант, провідник групи „Океан Ельзи" Святослав Вакарчук – народний депутат, кандидат фізико-математичних наук; американська кіноакторка Міла Йовович, яка народилась у Києві, в сім'ї акторки Галини Логінової і сербського лікаря-педіятра Богдана Йововича; композитор Сергій Прокоф'єв – уродженець Донеччини, автор восьми опер, семи балетів, симфоній, камерно-інструментальних творів, музики до кінофільмів.

Шульгами були Леонардо да Вінчі, Пабло Пікасо, Марк Твейн, Лев Толстой, Альберт Айнштайн. Ліворуких більше серед чоловіків.

Головним знавцем проблеми шульг в Україні став доктор медичних наук, професор, академік Анатолій Чуприков. Він розповідає, що ліворукість – не дефект, а швидше – перевага.

Це – вроджена індивідуальна особливість людей, у яких права півкуля мозку домінує над лівою. Півкулі виконують різні функції: права відповідає за інтуїцію, образне мислення (здібність до художньої творчости); в лівій зосереджені механізми аналітичного, абстрактного мислення (науковий підхід). Тому серед шульг багато творчих особистостей.

Працюючи в науково-дослідному інституті психіятрії, А. Чуприков став вивчати особливості латеральної (побічної) поведінки людей. Він зауважив, що жінки, спускаючись в метро, повертають праворуч, а чоловіки – ліворуч, у місцях праці підлеглі сідають праворуч від начальства, а на відпочинку – ліворуч. Так і шульги відрізняються від праворуких. Лікар обстежив 1,500 здорових осіб і на підставі обстежень у 1977 році скликав першу конференцію з асиметрії людського мозку.

Це викликало обурення комуністичних провідників – якийсь старший науковий працівник особисто, без вказівок Москви, проводить дослідження і оприлюднює висновки! Тодішній міністер охорони здоров'я СРСР Борис Петровський бив кулаком об стіл: „Хто він такий? Як насмілився?"

Лише через три роки лікар оприлюднив статтю про ліворуких і латеральну терапію.

Часи заборон минули. Тепер А. Чуприков – головний психіятр Міністерства охорони здоров'я України, директор Київського науково-дослідного інституту загальної і судової психіятрії.

І шульги тепер мають своє свято, їх вже не змушують писати правицею. Коли у вашому оточенні є шульги, привітайте їх сьогодні з святом.

Л. Хм.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор – Рома Гадзевич

Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510

E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".

Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор – Володимир Гончарик (973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: admin@svoboda-news.com

Керівник відділу оголошень – Марійка Осціславська (973) 292-9800 дод. 3040 Fax: (973) 644-9510 e-mail: adukr@optonline.net

Передплата – Марійка Пенджола 973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: subscription@svoboda-news.com

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Не мовчіть, українці!

Український народ не раз виявляв велику силу в обороні рідного краю, бо не оминали його, на жаль, протягом всієї історії найстрашніші випробування. Грізними блискавицями і громами ламали й трощили, перемелювали на камені смертоносних жорен країну, долі й життя людей, котрі не одне століття своїм хлібом годували Европу і світ.

Усе дав Господь українському народові: найкращу й найродю- чішу в світі землю, чисте небо і ясне сонце, моря й ріки, ліси і гори. Наділив його душевною добротою, щирістю, мовою й піснею, працелюбністю.

Не дав лише сусідів добрих. А ще не дав українському народові єдности. Увесь час, почавши з Київської Русі, тривали в Україні братовбивчі війни.

Найдошкульнішого удару по українству завдала система більшовизму. За 70 років свого панування, затиснувши Україну в лещата смерти, комуністи винищили штучними голодоморами, війнами, таборами, розстрілами в катівнях десятки мільйонів українців, найкращу частину нації: інтеліґенцію, духовенство, працьовитих селян-хліборобів.

Після розпаду СРСР колишні гнобителі почали вступати в новостворювані демократичні партії й рухи, а добродушні українці обирали їх до парляменту Незалежної України, на керівні посади.

На жаль, опинившись знову при владі, вони залишилися ненависниками української державности, української мови, прапора, гимну і герба Незалежної України.

Українські націонал-демократи, колишні ватажки й промовці, які проголошували Незалежність, яким довіряв народ, нині замовкли й не подають голосу. Частина посланців народу до парляменту вкупі з нерішучими президентами, через міжусобну війну й зраду, довели свої національно-демократичні партії до занепаду, а народ – до зневіри.

Україна – у великій небезпеці. То чи ж знайдуться ще „борці, люди сильних характерів, віри й запалу, посвят та ідей", – як писав Степан Бандера, які стали б нині на порятунок України, які б повели за собою народ?

Українці, не мовчіть! Покажіть свою силу!

Оксентій Каменюк,
колишній політв'язень,
Тернопіль

У Трускавці дбають про пенсіонерів

У липні я відпочивала в Трускавці і побувала на оглядовій екскурсії у Львові, де дізналася про благодійність львівського фармацевта Теодора Тарасевича (1789-1876), який розпочинав дослідження мінеральної води „Нафтуся", а на околиці Львова заснував і утримував з братом притулок для бідних вірменських дітей.

Ці традиції благодійности продовжує у Трускавці головний лікар санаторію „Берізка", почесний голова благодійного Фонду „Трускавчани" Євген Юник. Він народився у Тернополі, а лікарську освіту здобув в Івано-Франківському державному медичному інституті. Три роки тому він очолив санаторій „Берізка" і одночасно медичний центр. Має вищу кваліфікаційну категорію лікаря-уролога.

У Трускавці на 21,300 мешканців є 3,795 дітей, 5,500 пенсіонерів. Є. Юник дбає про медичну і соціяльну допомогу цим людям, їхнє дозвілля. Надано допомогу 913 дітям, хворим на діябет, туберкульозу, церебральний параліч.

Раз на два тижні фонд проводить зустрічі з нужденними. 1,114 осіб похилого віку вже отримали благодійну допомогу від Фонду „Трускавчани". Малозабезпеченим надано ліки, тонометри. Оплатили ліки на хеміотерапію для кількох онкохворих, а також обстеження і лікування зубів та масажів для малозабезпечених людей.

У соціяльній сфері 126 сім'ям надано матеріяльну допомогу.

Фонд „Трускавчани" щотижня орендує залю в кінотеатрі для незаможних людей, щоб вони безкоштовно переглядали фільми, роздає запрошення на безкоштовний перегляд концертів.

Було організовано зустріч жертв репресій до дня створення Української Повстанської Армії. Для Асоціяції інвалідів фонд передплачує газети. Фонд провів акцію „Обдаровані діти" для ансамблю танцю Трускавця, постійно підтримує гурт „Золоті діти".

Виділено фонди і придбано методичні матеріяли для дитячих закладів „Теремок" та „Дзвіночок". Також фонд організував поїздки прочан з Трускавця до Володимирського собору в Києві, до чудотворного образу Розп'яття Христового у Глинянах на Львівщині.

Тетяна Курінна,
Мліїв, Черкаська область

Щира подяка за правду про мову

Я особисто можу посвідчити правду, яку розповіла „Свобода" 18 червня в статті „Не хотіти – гірше ніж не вміти". Я уроджена і вихована в спольщеній Холмщині. В хаті ми говорили польською мовою, хоча не чулися поляками, бо були православної віри. Нас називали русинами.

Свою українську мову завдячуємо моєму покійному чоловікові Вікторові Сайкевичу. Коли під час Другої світової війни німці зайняли Польщу, до Холмщини, окупованої тоді німцями, прийшло багато втікачів з Галичини, Волині і Східньої України. У Замості опинилося чимало втікачів, котрі закладали української школи, кооперативи. Вони також заснували Український допомоговий комітет, де я пізніше працювала. Опанувала мову протягом одного року, і не вірю, що хтось не може вивчити мову, якщо хоче.

Марія Сайкевич-Кодельська,
Кайлуа, Гаваї

У вересні зустрінуться колишні студенти гімназій

13-15 вересня відбудеться ювілейний з'їзд на Союзівці з нагоди заснування таборових гімназій, які постали 65 літ тому в Байройті, Берхтесґадені, Карльсфельді, Ляндсгуті та Реґенсбурзі. Координатором зустрічі став Ігор Сохан, комітет Байройту очолили Ростик Ратич (голова) та Слава Білас, Берхтесґадену – Ярко Салдан і Оля Савчук, Карльсфельду – Петро Круль, Ляндсгуту – Алько Слоневський і Ніна Шуст, Реґенсбурґу – Ліля Сохан і Боба Попель.

Табір „Леопольд Касерне" в Байройті нараховував від 500 до 4,000 осіб. Там діяли гуманітарна та реальна гімназії, школи та різні курси, греко-католицька та православна церкви, хори – гімназійний і „Боян", Пласт, Спілка Української Молоді, ланка копаного м'яча, чоловіча та жіноча відбиванкові дружини спортового клюбу „Дніпро", театральні гуртки, Пластова кооператива. Там вийшов „Українсько-англійський і англійсько-український словник" професорів Байройтської гімназії д-ра Василя і Івана Верб'яних, друкувались гарні пластові та таборові поштові значки, приготовлявся „Пластовий співаник", до якого увійшли пісні з Байройту.

У всіх таборах були українські церкви, школи, курси, організації та гімназії. У баварських Альпах, у курортному місті Берхтесґадені, був український табір „Орлик", чоловічий хор „Трембіта" та літературний журнал „Орлик". У Реґенсбурзі, в оселі Ґанґгофер-Зідлюнґ існували театр Володимира Блавацького, кооператива „Українське мистецтво", спортовий клюб „Січ", Капеля бандуристів та багато інших організацій.

Комітети завзято працюють і готують привабливі програми та запрошують учасників привезти свої спогади, знимки чи альбоми, щоб поділитись своїми враженнями та переживаннями в таборах, гімназіях, бурсах. Слава Ґеруляк виголосить доповідь на мистецьку тему, також буде доповідь на сучасні актуальні теми. У „Веселці" відбудеться бенкет і забава при звуках оркестри „Нові обрії". Напевно, програми окремих гімназій будуть цікаві, а крім того, присутні мають нагоду зустрітись з студентами інших гімназій.

У Байройті перша таборова матура, яку здавали Олександра (Леся) Храплива, Марія-Олександра Манацька та Олександер Леськів, відбулася 11 серпня 1945 року. Л. Храплива-Щур дуже добре пам'ятає, які це були напружені та непевні часи, коли вона приготовлялась до матури. Над табором в той час чигала загроза репатріяції.

Історія поклала на нашу молодь багатогранні завдання. Українське юнацтво виростало, вчилось і змагалось за визволення своєї Батьківщини у воєнній і післявоєнній хуртовині у зруйнованій Европі. Молодь не заламалась ні фізично, ні психічно, а вистояла та чесно вив'язалась зі свого складного завдання. Українська молодь прийняла життя таким, яким його дала історія, бо це була її доля. З гімназій вийшли майбутні провідники української діяспори. Багато гімназійних абітурієнтів вступало на вищі студії, а декого покликали до армії.

Байройтці мають намір позмагатись з своїми колишніми суперниками у відбиванці і хочуть запросити на майданчик координатора з'їзду І. Сохана. Приїздіть, дорогі гімназисти та всі таборовики, щоб відпочити і пригадати тяжкі часи скитання та навчання в школах чи гімназіях.

Ярослав Ликтей,
Вайтсборо, Ню-Йорк

Байротські пластуни в Альпах (1947 рік). У першому ряді сидять (зліва): Мирослава Захаріясевич, Юлія Бачинська, Микола (Гоко) Кравців, Іванка Кочерган і Володимир Недільський. У другому ряді сидять: Василь Шевців, Юрій Карапінка, Ярослав Ликтей, Славомира Івахів, Надія Воляник, Лідія Марків і Наталія Петруняк. Стоять: Теофіль Швайкун, Володимир Боровик, Володимир Захарій, Микола Залуцький, Дмитро Миськів, Степан Шпак, Дарія Щур, Мирослав Шевчик, Ольга Салук, Софія Боровик, Неонілія Кравців, Лідія Шевчик, Орися Михайлів, Юрій Семків і Марія Михайлів.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Сьома зустріч батьків і дітей, адоптованих з України

Діти з України на Союзівці бля пам'ятника Патріярхові Йосифові Сліпому. Фото: Богдана Пужик

КЕРГОНКСОН, Нью-Йорк. – 23-25 липня на оселі Українського Народного Союзу Союзівка у продовження традиції, започаткованої у 2004 році, відбулася сьома щорічна зустріч з американськими родинами, які всиновили дітей з України.

Зустріч організували Генеральне консульство України в Нью-Йорку і Посольство України в США за сприяння Українського Народного Союзу та участи його представників, зокрема координатора програми Богдани Пужик.

В зустрічі взяли участь 43 дитини з 27 американських родин, їхні батьки, представники Українського Народного Союзу, учасники розважально-пізнавальної програми, співробітник Посольства України в США Олена Брежнєва та віцеконсул Генерального консульства України в Нью-Йорку Костянтин Ворона.

Програма зустрічі включала ознайомлення учасників заходу з українськими звичаями та традиціями, зокрема презентацію українських народних ремесел, танців та музичних інструментів. Українські діти та їхні батьки взяли безпосередню участь у майстер-клясах з народного танцю під керівництвом Петра та Адріяни Філів, співанках та грі на народних музичних інструментах.

Яскравим пунктом розважально-пізнавальної програми заходу, який завжди очікують з нетерпінням ті гості, які вже не вперше приїхали до Союзівки, та який завжди з захопленням сприймають нові учасники, була концертна програма за участю Олі Фриз, сестер Наталії та Надії Павлишиних, які завдяки своїм вокальним здібностям завоювали симпатії присутніх. На завершення програми діти отримали подарунки від організаторів зустрічі.

Успішність та доцільність цього заходу підтверджено збільшенням кількости учасників зустрічі. Десятки родин мали нагоду відпочити, поспілкуватися з консульськими співробітниками та одержати в подарунок українські кулінарні збірники, в яких була також розповідь про створення українських писанок. Це надасть можливість американським усиновителям готувати для своїх дітей українські страви, а також зацікавить дітей українськими Великодніми традиціями.

Генеральне консульство України в Нью-Йорку висловило щиру подяку керівництву Українського Народного Союзу, кредитовій спілці „Самопоміч" у Нью-Йорку, Б. Пужик та усім учасникам зустрічі за чудово проведене свято та можливість продовжити гарну традицію піклування про українських дітей, які усиновлені американськими громадянами.

Генеральне консульство України в Нью-Йорку

Батьки адоптованих українських дітей під час зустрічі на Союзівці. Фото: Богдана Пужик

Нові члени УНСоюзу

Ліліяна Денфорд, доня Тетяни та Томаса Денфордів з Лондону, Англія, – нова членка 13-го Відділу УНСоюзу. Свою внучку забезпечили бабуся Слава та дідусь Мирон Бісики.

Раєн-Йосиф Станько, син Меґен і Стефана Станьків з Нью-Берну, Північна Каролайна, – новий член 37-го Відділу УНСоюзу. Свого внука забезпечили бабуся Оксана та дідусь Юрій Станьки.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Відбулася зустріч провідників таборових осель СУМ

БАРАБУ, Вісконсин. – 23-24 липня на Оселі Спілки Української Молоді (СУМ) в Барабу відбулися наради провідників таборових осель, у якій взяли участь управителі осель „Холодний Яр" у Філморі, Ню-Йорк; „Хортиця" в Клівленді, Огайо; „Київ" в Дітройті, Мишиґен; в Еленвілі, Ню-Йорк; в Барабу, Вісконсин, а також члени Крайової управи СУМ.

Кожна сумівська оселя щороку влаштовує табори, організовує різні імпрези для юнацтва, щоб сумівці могли таборувати, відпочивати, виховувати своїх дітей та відчути, що вони перебувають на клаптику української землі. Групи відданих сумівців дбають про те, щоб зберегти оселі для наступних поколінь.

Кожна оселя має великий досвід у цій ділянці, тому Крайова управа СУМ провела зустріч, щоб провідники кожної оселі поділилися своїми методами праці.

Зустріч відбулася в дружній атмосфері, провідники осель розповіли про те, що вважають своїми найбільшими успіхами, і про те, що заподіює їм найбільше клопоту.

Крайова управа подякувала управі Осередку ім. Миколи Павлушкова у Чикаґо та заряду Оселі в Барабу за можливість провести першу таку зустріч.

Оксана Бартків

Учасники зустрічі провідників таборових осель Спілки Української Молоді.

Буде бенкет до свята України

МОНРЕАЛЬ. – Відділ Конґресу Українців Канади (КУК) в Квебеку організовує бенкет з нагоди 19-ої річниці Незалежности України і 70-ої річниці Конґресу Українців Канади в неділю, 29 серпня, о 6-ій год. вечора в Домі Української Молоді (3270 Beaubien, Montreal, Quebec).

Головним доповідачем буде президент Централі КУК Павло Ґрод. Також буде мистецька програма. Ціна квитків для дорослих 60 дол., для студентів – 25 дол.

Місцевий КУК охоплює багато організацій в Монреалі. Одним із важливих його проєктів було визнання Голодомору геноцидом урядом Квебеку в червні цього року.

За додатковими інформаціями можна звертатися до голови бенкету Марійки Путко на тел: (514) 725-0812, або до голови культурно-освітньої референтури Богданни Клецор-Гаврилюк на тел: (514) 259-7162.

Марійка Путко

ПОСТАТІ

Макар Кушнір – політик і журналіст

10 серпня виповнилося 120 років від дня народження політичного діяча і журналіста Макара Кушніра, який, зважаючи на складні, часом конспіративні обставини життя, діяв й писав під псевдонімами Богуш, В. Богуш, Якименко, Я. Дуб, Б. Дніпрянський, Мак тощо. На жаль, його ім'я, старанно замовчуване при радянській владі, в умовах незалежної України так ще й не повернуте із забуття. Не багато відомо про нього і в українській діяспорі. Остання обставина виглядає доволі парадоксальною, оскільки М. Кушнір половину свого життя, понад 30 років, провів у еміґрації.

Народився М. Кушнір у Черкасах, в родині священика, навчався у Черкаській чоловічій гімназії. Архівні матеріяли свідчать про те, що юнак під час навчання відзначався гарними знаннями і поведінкою. Після вступних іспитів його одразу зарахували до першої кляси гімназії, без навчання у підготовчій клясі, як це було зазвичай. І у наступні кляси його переводили без іспитів, з нагородою першого або другого ступеня. Він був звільнений від плати за навчання як син бідних батьків, що добре навчався і мав гарну поведінку. У гімназії викладали історію та географію Володимир Дашкевич та Павло Тимошек, які сприяли пробудженню у молодого учня цікавости до цих галузей знань. Законовчителем був Василь Липківський, майбутній Митрополит Української Автокефальної Православної Церкви.

Далі було навчання на історико-філологічному факультеті Петербурзького університету, де й почалася його громадська діяльність в українському студентському русі. Зокрема, як свідчать матеріяли департаменту поліції, у 1915 році М. Кушнір входив до складу Головної ради, яка координувала студентський рух у північній імперській столиці. Крім того, він співробітничав у товаристві „Джерело", був членом Українського соціял-

Могила Макара Кушніра у Померолі, Бельгія.

демократичного центру.

Після закінчення університету М. Кушнір був залишений на катедрі історії як професорський стипендіят. Проте він вирішив відмовитися від академічної праці і віддав перевагу неспокійній революційній діяльності.

Пізніше він входив до Товариства українських поступовців (ТУП).

Уже в передвоєнний час розпочалася його журналістська діяльність. Він був автором кореспонденцій про життя українців у Росії в газеті „Рада", яку видавав Євген Чикаленко. Крім того, дописував до газети „Український студент" (Петербурґ, 1913-1914 роки).

М. Кушнір став активним учасником революційних подій 1917 року. Саме з членів ТУП формувався перший склад Центральної ради. Крім того, на той час М. Кушнір став членом центрального комітету Української партії соціялістів-федералістів (УПСФ). Ця політична сила, незважаючи на „соціялістичну" назву, представляла більш поміркований – ліберальний політичний напрямок. Від цієї партії він і був обраний до Центральної Ради, відзначився активною участю у Малій раді, комісіях з підготування різних законопроєктів, виступав на З'їзді поневолених народів Росії у Києві (11-12 вересня 1917 року) з програмною доповіддю про майбутній адміністративний та територіяльний устрій. У ній М. Кушнір пропонував здійснити поділ території колишньої імперії на області-штати, з великим обсягом суверенітету. Про цей виступ позитивно відгукувався у своїх спогадах голова Української Центральної Ради Михайло Грушевський.

В Центральній Раді М. Кушнір послідовно захищав українські національні інтереси, навіть наражаючись на несприйняття такої позиції радикальною частиною представників національних меншин.

М. Кушніра вважають одним з провідних публіцистів доби українських національно-визвольних змагань. Він був активним співробітником київських газет „Нова Рада", „Трибуна", непоганим фахівцем з соціяльно-економічних проблем, був одним із розробників аґрарної програми соціялістів-федералістів.

У період Української держави М. Кушнір представляв свою партію в Українському національному союзі, який намагався невтралізувати вплив російських політичних сил на гетьмана Павла Скоропадського. Водночас він шукав можливостей співпраці з українською частиною урядового табору. Так, Дмитро Донцов у своєму щоденнику згадував про його участь у нараді 21 серпня 1918 року у Дмитра Дорошенка, на якій обговорювалась спільна пресова кампанія проти відлучення Холмщини від України, і за поділ Галичини.

За Директорії він був радником з політичних питань у складі делеґації УНР на Паризькій мирній конференції у 1919-1920 роках.

Після поразки українських визвольних змагань М. Кушнір залишився в еміґрації. Спочатку проживав у Відні, де співробітничав в українському тижневику „Воля", дописував до інших українських закордонних видань. До речі, був кореспондентом найстарішої української газети за океаном – „Свободи".

Найболючішою проблемою української еміґрації була розпорошеність і навіть протиборство різних еміґраційних таборів. М. Кушнір намагався знайти шляхи порозуміння і об'єднання. Зокрема він долучився до акції з формування і діяльности Всеукраїнської національної ради (ВНРади). Ця структура була створена 4 січня 1921 року у Відні з представників наддніпрянської та галицької еміґрації під головуванням Сергія Шелухина. А вже 1 лютого розпочала свою діяльність Перша сесія ВНРади. М. Кушнір виступив від наддніпрянців з рефератом про міжнародне становище України (від галичан цей аспект висвітлював Станіслав Дністрянський).

У 1922 році М. Кушнір був членом комітету „Голодним України" у Відні, який збирав фонди для голодуючого населення підрадянської України.

М. Грушевський у листі до Олександра Олеся від 12 січня 1924 року згадує, що на той час М. Кушнір був головою фірми у Бадені, яка займалася доставленням книжок, зокрема мала вела переговори з М. Грушевським з цього питання.

Вершина політичної діяльности М. Кушніра в еміґрації припадає на кінець 1920-их років, коли він став одним із засновників Організації Українських Націоналістів, був учасником I Конґресу ОУН у Відні (28 січня-3 лютого 1929 року). На Конґресі він виступив з доповіддю „Економічні взаємини між Україною і Росією в СРСР". Його було одноголосно обрано Головним суддею організаційного суду ОУН. Відповідно, він став членом Проводу українських націоналістів (ПУН) (1929-1938 роки), де відповідав за видання ОУН чужоземними мовами.

Для виконання цього завдання у Женеві було створено Українське пресове бюро, яке й очолив М. Кушнір. За його редагуванням, французькою та англійською мовами видавався „Український інформаційний бюлетень", який поширювався в європейських країнах та за океаном. Крім того, вийшло понад 10 книжкових видань різними европейськими мовами про ситуацію в Україні, зокрема про історію та сучасний стан українсько-російських та українсько-польських конфліктів.

М. Кушнір мав вплив на вироблення програмних засад ОУН. Так, кілька його публікацій, які були присвячені проблемам державного устрою майбутньої незалежної України та спільних дій поневолених народів Східньої Европи, відображали офіційну позицію організації й відзначалися глибиною теоретичного опрацювання. Цікаво, що автор не відкидав цінностей демократичних засад, а диктатуру вважав тимчасовим явищем.

М. Кушнір входив до кола довірених, навіть близьких людей полковника Євгена Коновальця, голови Проводу ОУН, який постійно радився з ним, особливо з питань, які стосувалися Наддніпрянської України. Крім того, М. Кушнір виконував чимало конфіденційних завдань організації. За спогадами Євгена Бачинського, улітку 1932 року він нелеґально перей-

Макар Кушнір.

шов румунсько-радянський кордон і на території підрадянської України збирав інформацію про настрої населення, про дії радянського режиму з насильницької колективізації й запровадження Голодомору. Ці дані допомогли ОУН поінформувати західний світ про злочинну діяльність радянської влади. ОУН оприлюднила спеціяльну заяву „Від Проводу Українських Націоналістів", у якій була визначена офіційна позиція щодо катастрофи в УСРР. У 1933 році М. Кушнір зі спеціяльною місією побував у Бельгії, Великій Британії, Німеччині, Фінляндії та Румунії, де організовував канали пересилання оунівської літератури в підрадянську Україну.

Активна виснажлива праця задля батьківщини не могла не позначитися на стані здоров'я М. Кушніра. Крім того, коли він перебував у Лондоні на економічній конференції, то був травмований автомобілем. Враховуючи специфіку його діяльности та методи, якими радянські аґенти розправлялися з діячами українського визвольного руху, можна припустити, що це трапилося не випадково. У наслідок отриманих ушкоджень М. Кушнір повністю втратив зір. Крім того, на цьому відтинку свого життя М. Кушнір зіткнувся з гострою матеріяльною скрутою. Український червоний хрест поселив його в українській родині, але бракувало елементарних фондів на проживання. Євген Ляхович розмістив у „Свободі" (ч. 111 за 1936 рік) звернення до української громади „Трагічна доля українського робітника пера" – про підтримку М. Кушніра-Богуша як відомого журналіста і старого заслуженого українського діяча.

Останні 17 років М. Кушнір був змушений безвиїзно жити у Бельгії, де 2 серпня (за іншими даними – 16 вересня) 1951 року помер. Похований у містечку Помероль.

Життєвий шлях М. Кушніра був цілком присвячений політичній боротьбі за національне визволення України. Почавши від соціял-демократії, він завершив свої пошуки націоналізмом. Значною мірою така трансформація була типовою для частини українських політичних діячів першої третини XX ст., оскільки вона була зумовлена загальною тенденцією політичного життя.

Віталій Масненко,
доктор історичних наук, професор Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького

Пластуни вітали гурт „Гайдамаки" на оселі „Вовча Тропа"

ІСТ ЧЕТГЕМ, Ню-Йорк. — Динамічна українська рок-група „Гайдамаки" у неділю, 18 липня, відвідала пластову молодь на оселі „Вовча Тропа". Приємно здивувавши і захопивши таборовиків і виховників, „Гайдамаки" дали для понад 300 глядачів яскравий і справді надхненний концерт, який запам'ятається присутнім на ньому назавжди.

Вечір розпочався піснями, пов'язаними з темою кожного з чотирьох цьогорічних таборів – новаки (хлопці від семи до 11 років) мали темою лицарство, новачки (дівчатка від семи до 11 років) – вибір майбутности, юнаки (хлопці від 11 до 16 років) – тему запорізьких козаків, юначки (дівчата від 11 до 16 років) – предківське походження.

Присутніми були також наймолодші новаки і новачки з початкового табору.

Після відспівання пісні кожного табору „Гайдамаки" перед своїм виступом розмовляли та фотографувалися з таборовиками.

Зібрані перед павільйоном „Вовчої Тропи" таборовики оплескали та радісними вигуками вітали артистів. Головний співак Олександер Ярмола коротко розповів про важливість плекання українських традицій та закликав усіх присутніх: „Пам'ятайте про Україну!"

Під час гри оркестри таборовики вибухали емоційними оплесками і танцювали під унікальне поєднання рок-ритмів з модерною домішкою традиційних українських звуків. Перед сценою гурти таборовиків з запалом виконували коломийки під звуки козацької оркестри.

Після концерту „Гайдамаки" пішли до табору юнаків, бо козацька тема таборовиків їх зокрема цікавила. І там вони знову закликали не забувати про Україну та плекати прадідівські традиції.

Члени ансамблю фотографувалися з таборовиками та давали автографи. Від табору юнаків „Гайдамаки" отримали сорочинки з зображенням козака з шаблею та словами „Плач не дасть свободи".

Ці відвідини „Гайдамаків", як і минулорічні несподівані відвідини співачки Руслани, дали таборовикам надзвичайне задоволення, і вони за це щиро вдячні УНСоюзові, котрий уможливив ці відвідини.

В обидвох випадках відвідини відбулися після надзвичайно успішних виступів артистів на Фестивалі української культури на Союзівці.

УНСоюз уможливив концерти

Концерти „Гайдамаків" на обидвох оселях молоді – Спілки української молоді та Пласту уможливив своєю щедрою допомогою Український Народний Союз, який не тільки уклав з ними контракт і заплатив за виступи на обидвох оселях козацької рок-групи, але також забезпечив їх транспортом і покрив усі кошти, пов'язані з технічною обслугою, зокрема з потребами відповідної звукової системи.

„Гайдамаки" з членами булави юнаків на оселі „Вовча Тропа".
Фото: Рома Лісович

Гурт „Гайдамаки" виступає у павільйоні на „Вовчій Тропі".
Фото: „Вовча Тропа"

Олександер Ярмола у розмові з юним барабанщиком Іваном Клосом (зліва).
Фото: Рома Лісович

„Гайдамаки" під час зустрічі з учасниками і булавою табору юначок на оселі „Вовча Тропа".
Фото: „Вовча Тропа"

„Гайдамаки" з табором юнаків. *Фото: Рома Лісович*

Олександер Ярмола під час ватри одержав сорочинку табору юнаків.
Фото: Рома Лісович

Київські „Гайдамаки" зустрілися з сумівською молоддю в США

ЕЛЕНВІЛ, Ню-Йорк. – Незабутньою подією для усіх, хто липня перебував на оселі Спілки Української Молоді (СУМ) стали 19 липня концерт славетного українського гурту „Гайдамаки" і спілкування з його учасниками. Концертову залю заповнили учасники таборів – відпочинкового, переходового, „Суменят" і „Гусенят". Вони, а також працівники і гості оселі, вітали гостей-козаків при вході.

Приймали київський гурт дуже тепло, з найвищими почуттями. Таборовики здивували „Гайдамаків" ориґінальною піснею, яку написав головний управитель оселі і керівник хору Андрій Стасів. Пісня мала назву „Козацький рок" і була написана українською мовою. Радісні посмішки усіх сімох учасників козацького гурту засвідчили, що їх зворушило таке прийняття. Таборовики також заспівали „Червону руту" Володимира Івасюка і подарували гостям таборові сорочки.

Потім був концерт „Гайдамаків". Кожний танець чи пісню заля супроводжувала бурхливими оплесками. Після концерту було спільне фотографування, підписування автографів і дружні розмови. Гості також сфотографувалися біля Пам'ятника Героям.

А. Стасів подякував Українському Народному Союзові за спонзорування виступів славетного гурту і надану йому можливість відвідати оселю СУМ після Фестивалю української культури, що відбувся на Союзівці. Він сказав, що 200 таборовиків захоплені нагодою почути патріотичні пісні гурту і особисто зустрітися з його учасниками.

Ідеологія, стиль та склад гурту почали формуватися в Києві у лютому 1993 року, коли до місцевого рок-гурту „Актус" за участю виконавця на ударних інструментах Руслана Овраса та басґітариста Володимира Шерстюка, приєднався Олександер Ярмола (спів, сопілка, лірика) і цілком змінив його світогляд.

У 1995 група стала лавреатом фестивалю „Червона рута", а через рік знову змінила стиль, запросивши до себе Івана Леня (акордеон, цимбали, міді, спів). Музиканти презентували власний музичний стиль з елементами української народної музики.

Крім звучання, гурт приваблював політичний ефект згаданих жанрів у суспільстві, ідея того, що через музику можливі значущі соціяльні зміни. Крім згаданих виконавців, в складі гурту – Сергій Соловій (труба), Олександер (Чарка) Чаркін (тромбон).

„Гайдамаки" виступали в багатьох країнах світу. Нинішнього літа, крім концертів в Україні, вони побували в Польщі, Угорщині, Словаччині, Канаді і США (зокрема на Фестивалі української культури на Союзівці), у серпні виступатимуть в Польщі, Естонії і Молдові. Альбоми гурту випущено в Україні, Англії, Польщі, Німеччині, Чехії, Словаччині.

На оселі Спілки Української Молоді тепло вітали „Гайдамаків".

На концерті була повна заля.

Олександер Ярмола серед таборовиків.
Фото: Христина Янців-Іваник

На честь „Гайдамаків" сумівці виконали пісню „Червона рута".

Андрій Стасів (зліва) і „Гайдамаки".

„Гайдамаки" біля Пам'ятника героям на оселі в Еленвілі, Ню-Йорк.

ВІДГОМІН ІСТОРІЇ

Трагедія на Хрещатику, про яку не писали газети

2 серпня 1989 року в Києві сталася трагедія, про яку за умов цензури не писали газети. Тільки у місцевій „вечірці" („Вечірній Київ") з'явилося кілька рядків російською мовою: „Від Київського міського комітету Компартії України і міської ради народних депутатів. 2 серпня 1989 року стався обвал біля входу до Центральної головної пошти. У вислід загинули 11 громадян, двоє травмованих госпіталізовані. Висловлюємо співчуття сім'ям, родичам і близьким загиблих і потерпілих".

Того дня перед входом до будівлі Головної пошти, що на нинішньому Майдані Незалежності, завалився масивний портик, під руїнами якого загинули п'ятеро киян, один гість столиці з Нового Осколу на Білгородщині, молоде подружжя з Москви і троє гостей з Сахаліну – дві жінки і хлопчик. Ще двох потерпілих вдалося врятувати, хоча одному з них відтяли ноги.

Першою впала крайня ліва колона, яка потягнула за собою решту конструкції. На Хрещатику саме збиралися колишні вояки-десантники, котрі цього дня відзначали своє професійне свято. Вони першими кинулися рятувати потерпілих, незважаючи на велику вірогідність обвалу усієї будівлі.

Відразу в Києві з'явилися різні припущення щодо причини обвалу однієї з найпрестижніших будівель столиці. Одні вважали це вислідом недоброякісних будівельних робіт, інші – диверсією полонених німців, які відбудовували зруйнований у вересні 1941 року Хрещатик. Були й містичні версії. Але знавці стверджували, що на початку відбудови вирішили не розбирати підвалини колишніх будинків, а зводити нові просто на існуючих підвалинах. Тоді й сталося, що під будинком Головної пошти виявилося два фундаменти різного рівня. Фундаменти трималися впродовж 32 років, а потім один з них вгруз в землю саме під портиком.

Загалом була й ще одна, безпосередня причина обвалу. Незадовго до аварії робітники почали знімати з фасаду облицювальну плитку, яка разом з цементом становила одне ціле чотирьох колон, вагою по 700 тонн кожна. „Оголені" опори не втрималися... Міська влада причиною обвалу назвала брак, допущений при будівництві приміщення в 1957 році.

Старі підвалини залишилися від кам'яниці, яку почали споруджувати у 1848 році. Раніше тут було порожнє місце, що залишилося від старої фортеці. Площу під забудову придбав заможний київський аптекар Йоган Ейсман, який замовив у архітектора Миколи Самонова проєкт дохідного двоповерхового дому, тобто будівлі для винайму у ній помешкань. На першому поверсі були крамниці. Імператорові Миколі I проєкт не сподобався і він на ньому написав свою вимогу зробити фасад привабливішим. У березні 1848 року цю вказівку царя було виконано.

У 1862 році Й. Ейсман помер, і його спадкоємці надбудували на будинкові третій поверх. Так було до вересня 1941 року, коли радянські диверсанти знищили майже увесь Хрещатик. Після закінчення воєнних дій тодішній президент Академії архітектури УРСР Володимир Заболотний представив новий проєкт Хрещатика, який повторював обриси давнього Риму. Але перемогла концепція відбудови вулиці, яку пропонував головний архітектор Києва Анатолій Добровольський. Саме йому вдалося створити цілісну та органічну архітектурну композицію головної вулиці міста.

Будинок Головної пошти проєктував Борис Приймак. Він не передбачав будівництва масивного портику над головним входом, але тодішнє тяжіння до монументалізму призвело до появи такої добудови не тільки на пошті, але й у інших місцях вулиці.

Будівництво Головної пошти закінчили у 1957 році. Дослідник історії Києва Михайло Кальницький стверджує, що провіщення катастрофи траплялися й раніше. 17 липня 1985 року шматок карнизу впав з пошти і вбив жінку на площі. Тоді над площею зробили захисні сітки. Після обвалу портик біля станції метро розібрали, а щодо пошти довго не могли знайти рішення. Усе ж потім портик відбудували, але у дещо полегшеному варіанті і з посиленням внутрішніх конструкцій. З даху зняли декоративну огорожу.

Проте кияни й досі намагаються якнайшвидше проходити під портиком – не вірять у його надійність.

Левко Хмельковський

Портик Головної пошти Києва перед падінням (на поштовій картці 1962 року). Фото: Б. Міндель

Рятувальники 2 серпня 1989 року працюють поряд з будівлею Головної пошти, де стався обвал портика. Фото: архів УНІАН

Друге народження палацу князів Любомирських

ДУБНЕ, Рівненська область. – В Україні ожив ще один історичний палац – після відбудови, якій передувала тривала руйнація, відкрив свої ворота для відвідувачів палац Любомирських у місті Дубному.

Замкові – понад 500 років, і він здавна славиться не тільки своє архітектурою, але й тим, що його жодного разу не взяло штурмом татарське військо. У цих теренах діяв Тарас Бульба, відомий герой повісті Миколи Гоголя; тут побували гетьман Іван Мазепа, автор першої української конституції Пилип Орлик, світочі культури та літератури Оноре де Бальзак та Тарас Шевченко, король Польщі Станіслав Авґуст, а також відома жінка-гусар Надія Дурова, добре знана з кінофільму „Гусарська баляда“…

Відновлений палац князів Любомирських.

Як свідчать архіви, цій фортеці передував невеликий дерев’яний замок, збудований князем Федором Острозьким у XIV ст. Коли ж з’явилася кам’яна твердиня, то її подальші власники (князі Острозькі, Заславські, Сангушки, Любомирські) повсякчас намагалися щось додати у її розбудову. Зокрема у другій половині XVIII ст., тобто за часів Станіслава і Михайла Любомирських, Дубенський замок піддався новим перетворенням.

Молодший науковий співробітник Державного історико-культурного заповідника Юрій Пшеничний з амфорою, яку використовували ще до нашої ери.

У фундаментальній перебудові взяв участь архітектор Доменіко Мерліні, італійський еміґрант, який спеціялізувався на реконструкції старих палаців.

Під час відомих контрактових ярмарків Любомирські частину палацу надавали гостям. На знаменіті Дубенські контракти щорічно з’їжджалися до 30 тис. осіб – у той час, як населення самого міста становило лише 6,500 осіб.

У 1794 році контракти перевели до Звягеля, а потім до Києва. Відтак Дубне почало занепадати. У роки Першої світової війни палац сильно зруйнувала австрійська артилерія. Руїни простояли до 1934 року, аж доки польська влада не відбудувала приміщення заново. До 1939 року там розташовувались польські державні установи. А під час німецької окупації – угорські частини. Після приходу Червоної армії у замку розмістилися органи радянської влади. На початку 1950-их років сюди перевели військову частину, яка проіснувала до 1986 року.

„Увага до Дубенського замку як до пам’ятки історії привернулася відразу після здобуття України незалежности, – розповідає директор Державного історико-культурного заповідника міста Дубного, Заслужений працівник культури України Петро Смолін, – у 1993 році замковий комплекс (на той час до краю занедбаний) ввійшов до складу Державного історико-культурного заповідника Дубного“.

Від початку реставрації палацу Любомирських до його відкриття минуло понад 10 років. Виконано колосальний обсяг робіт – „під старовину“. Тепер у палаці Любомирських діє унікальна виставка старовинного весільного одягу і національних весільних обрядів. А невдовзі відчинить двері постійно діюча картинна ґалерія і діорама облоги замку татарським військом.

Заслужений працівник культури України П. Смолін у 1969 році біля села Івання виявив древню гробницю культури кулястих амфор. Невдовзі її дослідили відомі археологи Ігор Свєшніков та Володимир Селедець. У гробниці, споруdженій із плоских кам’яних плит, було виявлено останки двох чоловіків. Це були, на думку дослідників, кістяки 50-річного вождя племени та його сина. В похованні знайдено сім посудин, серед яких – одна цілісна амфора і великий бурштиновий диск-амулет, зроблений із масивного бурштинового шматка, який не часто зустрічається у природі.

Квіти до меморіяльної дошки Іванові Мазепі та Пилипові Орлику, яка прикрашає фасад палацу, кладе Герой України Борис Возницький.

Амулет, виготовлений понад 2,500 років тому, має сонячний хрестоподібний знак на одному боці та три графічні зображення людських фіґурок з луком і стрілами – на іншому. Усе це – символи тодішнього ремесла та поклоніння сонцю.

Знахідки були передані до Дубенського краєзнавчого музею, який знайшов для них місце у відреставрованому палаці Любомирських.

Євген Цимбалюк

НОВІ ВИДАННЯ

Дослідження родоводу Німиловичів

Олександра Німилович, Микола Зимомря. „Веселка просвітленої пам’яті“. Дрогобич: „Посвіт“. 2010. 100 стор.

Останніми роками все частіше з’являються книжки, присвячені найкращим представникам української нації, які поклали своє життя за її волю і незалежність. До цієї когорти належить родина Німиловичів, яка подарувала Україні яскравих діячів духовенства, науки, медицини, культури і мистецтва. Під назвою „Веселка просвітленої пам’яті“ з благословення Владики Самбірсько-Дрогобицької єпархії Юліяна (Вороновського) цього року вийшла друком у дрогобицькому видавництві „Посвіт“ невеличка, проте містка за змістом і ошатна книжка, авторами якої є доцент Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка, член Національної спілки композиторів України Олександра Німилович і доктор філологічних наук, професор університету, голова Дрогобицького осередку Спілки письменників України Микола Зимомря.

Книжка присвячена пам’яті представника давнього дрогобицького роду о. Дмитра Німиловича (1907-1943) – до 100-ліття від дня його народження і 65-ої річниці від дня мученицької смерти. Вона поповнила число публікацій, покликаних відновити викреслені з пам’яті поколінь окремі сторінки національної духовної культури.

Таке дослідження стало можливим лише тепер, коли відкрилися спецархіви, почали з’являтись нові видання про час смертоносної, винищувальної акції „Вісла“, яка принесла українцям Лемківщини, Надсяння, Холмщини та Підляшшя вигнання з рідних земель, втрату життя, а також національного, релігійного і культурного коріння.

В період винищення інтеліґенції, духовенства, які були опорою і захистом для народу, переслідування польською владою Української Греко-Католицької Церкви судилося жити уродженцеві Дрогобича о. Дмитрові Німиловичеві і разом з чималою кількістю українських священиків зазнати страждань і мученицької смерті.

Інформаційною базою стали праці Володимира Марчака, о. Василя Гриника, Анізії Путько-Стех, Богдана Гука, Михайла Козака, Богдана Білого, спогади близьких людей, очевидців трагічних подій, матеріяли родинного архіву.

о. Теодор Німилович (1889-1947)

о. Дмитро Німилович (1907-1943)

Автори подають історію Перемиської єпархії Української Греко-Католицької Церкви, описують трагічні долі священиків-побратимів о. Д. Німиловича – Євгена Модрицького, Теодора Маркова, Івана Мака, Северина Мацюрака, Василя Шевчука, Миколи Мацюка, Адама Слюсарчика, Мирона Кузьмінського, Діонізія Сенети.

Велику увагу приділено діяльності священнослужителів УГКЦ, представників роду – о. Юліяна Німиловича (1839-1909), о. Теодора Німиловича (1889-1947) і о. Івана Валюха (1873-1944).

Окремі сторінки видання присвячені життєписові о. Ю. Німиловича, пароха церкви св. Трійці, директора школи в Дрогобичі, який був учителем Івана Франка, крім того – їх поєднували ще й родинні стосунки.

Душпастирська, просвітницька й громадська праця пароха села Унятичі о. Т. Німиловича стала причиною вбивства священика і його дружини загоном енкаведистів. Не залишилась поза увагою авторів і діяльність улюбленого поміж мешканцями пароха Трускавця о. І. Валюха (брата матері о. Д. Німиловича), який очолював і культурне життя міста.

Розвідка „Веселка просвітленої пам’яті“ є вартісним збереженням для нащадків світлої традиції жертвенного служіння Україні наших попередників, надхнених духовними й національними ідеалами батьків.

Про умови придбання книжки можна дізнатися за адресою: д-р Людомир Філоненко, вул. Івана Франка, 24, Дрогобич, Львівська область, 82100 Ukraine.

Д-р Людомир Філоненко,
завідувач катедри
Дрогобицького державного
педагогічного університету
ім. Івана Франка

Улюблена картина Уласа Самчука

Цього року у Рівному вийшла друком книжка Інни Нагорної „Перевезена через скитання. Розповідь про один музейний експонат", присвячена улюбленій картині письменника Уласа Самчука „Полтавський краєвид", яку намалював Федір Кричевський.

Книжка вийшла в серії „Бібліотечка Літературного музею Уласа Самчука в Рівному" (ч. 9). Її підготувало до друку громадське видавництво „Азалія" Рівненської письменницької організації. а спонзорував заступник голови Української народної партії Олександер Слободян – почесний президент акційного товариства „Оболонь". Нижче вміщено один з розділів книги.

Федір Кричевський. „Полтавський краєвид".

Перша спроба Уласа Самчука потрапити до Києва, як відомо, закінчилася польською буцигарнею. Те було в 1926 році. Письменник дістався до Золотоверхого тільки через 15 літ.

Київ осені 1941 року лежав у руїнах, життя в ньому ледь жевріло. Але в холодному й голодному місті теплився дух тисячолітньої столиці України. І Улас Самчук, заквартирувавши у свого друга – відомого кінорежисера і скульптора Івана Петровича Кавалерідзе, з головою пірнув у зустрічі і знайомства з діячами, чиї імена ототожнював з одвічним українським духом. Серед отих перших киян-знайомих був і художник Федір Кричевський – до його домашньої майстерні письменник завітав під час своїх других відвідин Києва. Тоді й започаткувалася історія картини, яка нині прикрашає експозицію нашого музею.

Однак, тут доречнішою буде розповідь самого письменника, яку наводжу з його книжки споминів і вражень „На коні вороному".

„Найголовніше, що я тоді набув, це велику, 130x110 сантиметрів, картину роботи професора Федора Кричевського – полтавський краєвид з високим небом і далеким обрієм над річкою Псло́м біля села Шишаків... І високою стрункою дівчиною в плахті, під високими стрункими деревами, з приложеними до щік долонями, яка здивовано задивилася в безмежну далечінь простору. Ця ідея і ця думка зображення України мені подобалась і я захотів бути її власником. І сталося це у домашній робітні художника, якого я відвідав у годинах пісяобідніх, в будинку наукових працівників на вулиці Кузнечній. За прикметну для того часу ціну 4,000 карбованців і п'яти кілограмів сала, що значило більшу вартість, ніж ті карбованці, які я мав переслати їм з Рівного.

І при тому відбулось знайомство з самим художником – солідною, цікавою людиною академічного типу та його дружиною, які гостили мене чаєм і цікавими розмовами... Та цікавою збіркою картин, які виповняли чималу їх домашню майстерню. Пригадується широкий краєвид Дніпра і на його тлі постать монументально збудованої жінки, рубенської постави, що мала символізувати силу та велич землі. Взагалі мистець любив широкі полотна, символічні теми, монументальні форми, що мені також імпонувало.

Час швидко минав, наближалась поліційна година, і я мусів відходити. Ми вложили картину у велику картонову руру, обгорнули міцно газетним папером, обв'язали шнурами і вийшов великий чималий пакунок, якого приходилось нести. І йти пішки, бо мої дубенські друзі поїхали автом до Івана Петровича. Погода помітно потепліла, небо захмарилось і обіцяло якісь опади.

Приходилось спішити, бо я мав ще зайти до Олени і забрати якогось там листа. На лихо, я не застав її вдома... Казали трішки почекати, бо вона скоро появиться... Було вже по годині четвертій, а о п'ятій зупиняються трамваї. Мені ж треба добратися на край міста до Святошина.

Одначе, вперто чекав, хвилини втікали, напруження зростало, Олена не появилася. Нарешті я мусів йти, не дочекавшись... Написав вибачливу записку і побіг швидко до найближчої трамваєвої зупинки на бульварі Шевченка.

Коли я добіг до зупинки, годинник показував за 10 хвилин п'яту. Вулиці були зовсім порожні і робилося темно. Освітлення дуже слабе. Зі мною стояв тут ще один товариш недолі, якого я спитав, чи появиться ще трамвай.

– Може, появитися, а може, й ні, – відповів той по-філософськи.

Проти таких істин годі було сперечатися і єдине, що залишилося – чекати, тупцятись на мокрому хіднику, поглядати на годинник, прислухатися до тиші, чи не обізветься там трамвай. Небо почало здійснювати свої обіцянки дрібним дощиком, годинник нещасно гнав хвилини, нарешті хвилинки, а коли дійшло до п'ятої, без найменшого натяку на трамвай, терпець почав загрозливо вриватися. Ще кілька хвилин – і він тріснув. Демонстративно залишаю зупинку і швидким кроком спішу безлюдним бульваром з відчаянним наміром не зупинитися так довго, поки дійду до своєї мети – чотири-п'ять кілометрів віддалі, нехтуючи всіма небезпеками заборонних годин.

І що найгірше сталося в цій мерзенній ситуації, – це кпини того падлюючого трамваю, який, по п'яти хвилинах ходи, з гуркотом мене догнав і, не зважаючи на всі мої відчаяні до нього жести, стрімголов погнався далі, залишаючи мене на безлюдному бульварі на попас стихіям.

Це виглядало на трагікомічний сон. Моторошна одинокість серед мороку завмерлого Києва з картиною краєвиду України під рукою. Всі знали, що німецька варта в таких випадках стріляла без попередження. Було дуже тихо і дуже

(Закінчення на стор. 20)

Виставка ікон XI -XIX ст. „Слава України"

НЮ-ЙОРК. — У Музеї біблійного мистецтва (1865 Бродвей та 61-ша вулиця) діє, почавши від 18 червня, виставка ікон XI-XIX ст. під назвою „Слава України", вона триватиме до 12 вересня. Виставку організувала Фундація міжнародного мистецтва та освіти з осідком у Батесді, Мериленд, у співпраці з урядом України, Національним Києво-Печерським історично-культурним заповідником і Національним музеєм ім. Андрея Шептицького у Львові.

Усі представлені на виставці твори мають значну культурно-мистецьку вартість. Одним з унікальних експонатів виставки є Хрест монаха Марка Печерського з Київської Русі XI ст., ікона Матері Божої Одіґітрії з околиць Львова 1370 року, ікона Собору всіх святих Печерської Лаври з кінця XVIII і початку XIX ст., ця ікона зокрема засвідчує високу художню майстерність іконописців Печерської Лаври XVIII ст.

Виставка „Слава України" надихнула групу музикантів на окремий концерт в серії концертів духовної музики Музею біблійного мистецтва, під назвою „Темрява і світло", що відбудеться в суботу, 11 вересня, у 3-4 год. по полудні у виконанні„Каравел-квартету".

У програмі – Квартет ч. 2 українського композитора Аркадія Філіпенка, Квартет ч. 3 Альфреда Шнітке, прем'єра „Дорога до Дамаску" американського композитора Дороти Гіндман.

„Каравел-квартет" складається з скрипачок Еймі Вайс і Крісті Гелберґ, віоліста Міранда Шіляф і челіста Джейн Кордс О'Гара. Вступ на концерт – 7 дол., для літніх громадян, студентів та активних військовиків – 4 дол.

Ікона „Собор всіх преподобних Києво-Печерських" (кінець XVIII-початок XIX ст.).

Виставка „Слава України" після Нью-Йорку буде показана в „Мерідан" – Міжнародному Центрі у Вашінґтоні, від жовтня до грудня, а завершиться у „Джослин" – Мистецькому Музеї в Омазі, штат Небраска, де діятиме від лютого до травня 2011 року.

Улюблена...

(Закінчення зі стор. 19)

спокійно. Навіть дуже рідко проїжджали військові авта. Спочатку я йшов дуже швидко, але вздовж Брест-Литовського шосе хідник був дуже поганий і я боявся за свою картину. Ця мішанина вражінь і почувань не залишала мене цілу дорогу.

Але все таки, по якійсь годині ходи, я дійшов до своєї мети. Я був увесь мокрий, мій згорток також був мокрий, але картина суха. На другий день, 26 листопада, ми залишили Київ".

Свою розповідь у книзі письменник супроводив промовистою приміткою: „Цю картину ми перевезли через ціле наше скитання аж до Канади, і вона далі оздоблює одну стіну нашого торонтонського мешкання". І то є не просто красива фраза. То – болюча правда людини, яку обставини насильно вирвали з рідної землі і погнали в далекі світи.

Для тих, хто відвідував Уласа Самчука в Канаді, теж чомусь насамперед являвся перед очі саме „Полтавський краєвид" Ф. Кричевського.

Краєвид вражав, він приворожував, заворожував, ніби криком кричав до української душі і збурював у ній щось таке високе і святе, чого не вимовити ніякими словами. Вони – і письменник, і картина творили ніби єдине ціле, чому й назви ще не придумано. Мені не раз розповідали про це ті, хто мав щастя переступати поріг Самчукового помешкання.

І зовсім не випадково „Полтавський краєвид" фігурує на ряді фотознімків, що їх зберегли для нас альбоми з домашнього архіву Самчуків.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ", липень 2010 р.

500 дол.	Гулей Дмитро в пам'ять дружини Марії Гулей	Toronto, ON, Canada
55	Іванонко Зенон	Vestal, NY
	Колибабюк Ярослав	Moorestown, NJ
	Лось Захарій	West Roxbury, MA
	Лучка Йосип	Hartford, CT
	Мельниченки Галина і Євген	Owings, MD
	Полянська Марія	Matawan, NJ
50	Бандрівський Павло	Chicago, IL
	Якубовичі С. Г.	Brick, NJ
	Курилко Дарія	New Providence, NJ
	Луцька Оксана	Woodside, NY
	Марущак Ілько в пам'ять Сергія Омельченка	Dearborn Heights, MI
45	Личик Віктор	Arlington, VA
	Сосяк Михайло	Curitiba, Brazil
35	Феленчак Степан	New Bern, NC
30	Дичко Михайло	Yonkers, NY
	Лавро Марія	Long Island City, NY
25	Андрушко Роман	Park Ridge, IL
	Антонишин Марія	Orange, CT
	Бігун Андрій	Silver Spring, MD
	Білей Марко	Buena Park, CA
	Фішер-Слиж Марія	Toronto, ON, Canada
	Гнатюки Анна і Юрій	Winnipeg, MB, Canada
	Крупа Теодозій	Morristown, NJ
	Левицька Марта	Wayne, NJ
	Панчишин Степан	Parma, OH
	Тимків Степан	Millersville, MD
	Зайло Еміль	Kissimmee, FL
22.50	Бохно Михайло	Etobicoke, ON, Canada
20	Моравська Леся	Belle Mead, NJ
	Наконечний Михайло	Parma, OH
	Ракуш Ірина	Miami Beach, FL
	Романишин Петро	Arvada, CO
	Смит Христина	Harrisburg, PA
	Стецишин Зеновія	Chicago, IL
	Умеров Марія	Minneapolis, MN
	Завадівська Анна	Parma, OH
15	Барановська Стефанія	Kerhonkson, NY
	Борисюк Петро	Wethersfield, CT
	Дебраун Людмила	Hollywood, FL
	Досій Дмитро	Flushing, MI
	Древницький В.	Newark Valley, NY
	Качали Марта і	
15 дол.	Мирослав	Woodland Park, NJ
	Кравчук Анна	Holmdel, NJ
	Куціль Роман	Rochester, NY
	Леськів Олександер	East Hanover, NJ
	Процик Ольга	Troy, MI
	Ріпецький Юрій	Eau Claire, WI
	Рожок Степан	Philadelphia, PA
	Шепко Анна	New Paltz, NY
	Степаник Ірина	Stoneham, MA
	Томко Андрея	Short Hills, NJ
	Тунь Володимир	Wood Dale, IL
	Зобнів Любомир	Binghamton, NY
10	Апостолюк Степан	Parma, OH
	Бараник Роман	Warren, MI
	Бартошик Меріон	Hyattsville, MD
	Беш Іван	Youngtown, AZ
	Бурак Андрій	Beamsville, ON, Canada
	Бурий Тарас	Parma, OH
	Хома Богдан	Rochester, NY
	Чорній Ігор	Palatine, IL
	Чмола Ольга	Depew, NY
	Даниленко Наталія	Somerdale, NJ
	Данилик Михайло	Houston, TX
	Дребич С.	Edison, NJ
	Федорчук Іван	Etobicoke, ON, Canada
	Глинський Борис	Vienna, VA
	Голик Софія	Scranton, PA
	Гриців Теодозій	Brecksville, OH
	Гуль Юлія	Trenton, NJ
	Іваницький Ігор	Big Pine Key, FL
	Камінська Надія	Riverdale, NJ
	Клим Ія	West Lafayette, IN
	Копаниця Макар	Trenton, NJ
	Король Галина	Warm Mineral Spr., FL
	Ліщинський Йосиф	Utica, NY
	Лобачевська Оксана	Somerset, NJ
	Лончина Орися	Raleigh, NC
	Лукашевич Ольга	Philadelphia, PA
	Мельник Катерина	Warren, MI
	Процик Ольга	Troy, MI
	Приймак Степан	Rochester, NY
	Шеремета Марко	Chicago, IL
	Свистуни Роман і Орися	North Port, FL
	Захарко Михайло	Manville, NJ
	Зазуля Т.	Middle Village, NY
5	Бартошик Іванна	Columbia, MD
5 дол.	Білинський Ярослав	Philadelphia, PA
	Бурий Степан	Youngstown, OH
	Харків Олександер	Philadelphia, PA
	Хойнацька Н.	Oak Forest, IL
	Дранка Марія	Buffalo, NY
	Дусанівський Богдан	Buffalo, NY
	Ґромов Алла	Utica, NY
	Грицак Петро	Cranford, NJ
	Грицак Олександра	Portland, OR
	Яременко Ігор	Fountain Valley, CA
	Канівець Юрій	Southington, CT
	Кіць Василь	Franklin Park, NJ
	Кодельська Марія	Kailua, HI
	Комар Теодор	Menomonee Falls, WI
	Копельзів Василь	Columbus, OH
	Косцьолек Іван	Clifton, NJ
	Коваль Анна	Warren, MI
	Кунцік Ярослав	Shelton, CT
	Кузе Мирон	Philadelphia, PA
	Левицький Адріян	Elkins Park, PA
	Мацук Богдан	Berlin, MD
	Маленчук Марія	Syracuse, NY
	Мізур Роман	Shrub Oak, NY
	Микуляк Орися	Minneapolis, MN
	Микитів Любомира	Stuyvesant, NY
	Пенкальська Марія	Philadelphia, PA
	Почтар Міля	Pequannock, NJ
	Погаратна Богдана	Elma, NY
	Романчук Михайло	St. Petersburg, FL
	Рудь Пелагія	Ridgewood, NJ
	Шашкевич С.	Torrance, CA
	Шумигора Ярослав	Bridgeport, CT
	Сікора Ніна	Parma, OH
	Скіць Ґен	Rochester, NY
	Сміґельші Ніна	Springfield, NJ
	Стубан Френк	Seymour, CT
	Шеремета Люба	New Castle, DE
	Тренза Михайло	Carle Place, NY
	Вальчик Люба	Elizabeth, NJ
	Винники Віра і Остап	Bronxville, NY
	Разом:	**2,512.50 дол.**

Щиро дякуємо всім за фінансову підтримку „Свободи" – найстаршої української газети в світі.

Іван Лавріненко – поет, художник і коваль

Олександер Костирко

ЧЕРКАСИ. – В обласному художньому музеї 23 липня відкрилася персональна виставка творів члена Національної спілки художників України Івана Лавріненка „Вирази" – до 65-річчя з дня його народження. На виставці представлено графічні твори та скульптури малих форм – разом 50 робіт.

Про І. Лавріненка чи не вперше заговорили після появи в Черкасах пам'ятника воякам-українцям, які загинули під час збройного вторгнення СРСР до Афганістану. У центрі міста учасники війни хотіли поставити звичну постать вояка, але вдалося їх переконати на користь твору І. Лавріненка.

Пам'ятник справив на громаду величезне враження. З розколотого каменя проростала металева, кована мальва, а унизу з пробитої вояцької баклаги струменіла вода. Був також вірш Василя Симоненка:

„І якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі,
Стануть над тобою, листям затріпочуть,
Тугою прощання душу залоскочуть".

Чи не вперше серед псевдопатріотичного галасу було сказано, що впали українці – на чужому полі.

Народився І. Лавріненко в 1945 роц1 в селі Пастирському біля Черкас. Закінчив Львівське училище декоративно-прикладного мистецтва ім. Івана Труша.

Основні матеріяли, якими користується в роботі майстер, – це метал, дерево, камінь. Крім пам'ятника воякам-афганцям, став автором пам'ятника жертвам Чорнобиля в Черкасах.

Про себе та свою творчість І. Лавріненко пише: „З роду я селянського від діда-прадіда до батьків, які проходять крізь мене світлою пам'яттю, зцілюючи стомлену, але не стару душу. Образи, які постають на повний зріст, переслідують мене день і ніч, штовхають до білого аркуша".

І. Лавріненко також поет і прозаїк. Перша його книга поезій „Протяги" вийшла у 1993 році. Через 13 років автор видав свою прозову книгу „Меандри". Передмову до неї написав лавреат Національної нагороди ім. Тараса Шевченка Василь Захарченко. До 65-річчя автора побачила світ книга „Вирази".

Письменник Володимир Ракшанов у передмові до нової книжки І. Лавріненка написав: „Кажуть, якщо людина талановита, то вона талановита у всьому. Справді, проза І. Лавріненка прекрасна. Мала проза (оповідання, новеля, образок) потребує великої майстерности – у стислій формі подати багатий зміст. Кожне слово має значне навантаження. А також іронія, глибокі почуття, вправність автора очарувати майстерною формою. Свої образи автор бере з життя. Багато є містерії, яка часто присутня в українській літературі. Наш народ здавна любить вигадувати різні нереальні історії. Візьмемо хоча б леґенду про папороть, або розповіді дідів-козаків з їхніми хитрими „штучками", або розповіді про мавок, відьом, вовкулак.

Персонажі у творах І. Лавріненка щиро індивідуальні. Автор вдало подає їх думки, почуття, прагнення, переживання. Звичайно, мова автора і мова дійових осіб відмінні, бо вони виконують у творі не одинакову ролю. Автор ставить перед собою завдання: як найліпше розповісти чи описати ту чи іншу сцену, дати характеристику, вправно зробити авторський відступ. Для І. Лавріненка властиве використання лексики народної мови, образних висловів, особливої побудови речень".

Іван Лавріненко на виставці.

Іван Лавріненко

Гріх

Такого щільного натовпу на міському цвинтарі ще не бачив ніколи. Охопив очима присутніх напохоральній церемонії. Усвідомив: ховають якусь дуже поважну, не другорядну людину,

бо і місце виділене на центральній алеї, де покояться видатні, знані у місті особи.

Востаннє програв жалібно оркестр „Реквієм". Священик з церковним хором проспівали прощальний псалом. На небіжчика впала остання крапля свяченої води із кропильного віника і почалося прощання.

Темна яма дивилася з глибини своєї таємничости, запрошуючи у свої обійми позолочену домовину, яка виблискувала на сонці перлами і ніби сміялася з присутніх.

– А кого це так, з такими почестями?

– Не знаю. Сам намагаюся дізнатися. Та всі мовчать.

– А як же, ви тут і не знаєте?

– Так як і ви. Запитайте у розпорядника.

– Вибачте, а хто він?

– Один Господь знає. Мені дали текст, я й читаю…

– Так ви ж зміст знаєте?

– Який? Народження і дата смерті відсутні. Ховають ніби й не людину. Вибачайте, ідіть собі.

Загукав десь далеко грім. Збиралося на грозу. Хтось біг через цвинтар, ніби на пожежу, з камінцем і білою трояндою.

– Ох! Не встиг, як завжди. Хотів жбурнути у нього каменем і кинути вслід квітку. Щоб він і там був таким, як я тут.

– А хто ви? – перелякано запитав.

– Гріх! Звичайний собі гріх.

Пеньок

Притомився старий пень. Присів. Ніби й недалеко, зовсім близько, рукою подати до ще живої, вцілілої, плодючо-солодкої і такої бажаної груші.

– Зовсім недавно переспілими плодами котилися назустріч один одному, цілувалися, обнімалися, коли падали додолу. Рясніли-майоріли, милуючись земному раю, тягнулися руками-вітряками, торкалися листочками губ і в дощ, і в спеку. Струшували з себе вранішню прохододу роси, радіючи сонячним променям, які ніжно і млосно лоскотали ще непроснулі зелені листя. Кружляли разом у танці під акомпаніямент вітрів. Плодоносно раділи бджолам і джмелям, які радо віддавали свій нектар.

Одного разу відчув там, під землею, як щось заболіло, метастазами зайшовся стовбур. Хотів крикнути – та зів'яле листя ліниво попадало до низу, навіть не прощалося. А через рік мене не стало. Господар нашого раю спиляв мене і залишив один на один у цьому бур'яні. Ось сиджу пеньком, сумно дивлюся на твою красу і щиро заздрю тобі в цю мить, бо завтра ми можемо сидіти поряд. Пробач.

Іван Лавріненко. „Оля". Кераміка.

Іван Лавріненко. „Пісня тракториста". Метал.

Іван Лавріненко. „Благовіщення". Метал.

Іван Лавріненко. Пам'ятник воякам, полеглим в Афганістані. Фото: Олександер Костирко

Іван Лавріненко. Пам'ятник жертвам Чорнобиля.

Ахіль Хрептовський був лікарем-патріотом

Ахіля Хрептовського називали незвичним для українського вуха античним іменем Ахіль з дивним, „діяспорним" наголосом на першій літері. Він був простим з друзями, колегами, проте це була простота аристократа. Бо А. Хрептовський таки був аристократом духу, інтеліґентом з широким світоглядом. Потужний, спортивного складу, мужній чоловік, він був здатен розчулюватися аж до сліз. Україну любив до самозречення.

Ми познайомилися у Львові й відразу заприятелювали.

А. Хрептовський народився в родині юриста Петра і Камілії Хрептовських у чехословацькому містечку Німецьке Яблонне 6 червня 1920 року. Закінчив гімназію в Сяноці, вищі медичні студії розпочав у Відні, а закінчив докторатом у Мюнхені 1948 року. 1949 року оселився в Чикаґо, де відкрив приватну лікарську практику.

Провадив її аж до 1988 року, відколи цілковито віддався громадській праці. Як лікар, користувався популярністю не лише серед української діяспори, але й серед інших американців. Його обрали медичним провідником штату і членом ради директорів шпиталю „Вестлейк", почесним членом лікарні „Ґотліб-меморіял".

Громадська діяльність А. Хрептовського була спрямована, передусім, на створення організацій українських лікарів за кордоном та їх об'єднання у Світову федерацію Українських лікарських товариств (СФУЛТ). Від 1982 року він був президентом СФУЛТ, опісля – почесним президентом. Під його керівництвом проведено світові конґреси Українських лікарських товариств у Мюнхені (1948), Відні (1988), Львові та Києві (1990), Харкові (1992).

Особливо згадується наша спільна праця при підготуванні львівської частини III конґресу СФУЛТ. Вже діяло щойно відроджене Українське лікарське товариство у Львові. Крок за кроком, за активної підтримки лікарів діяспори і, передусім, А. Хрептовського, ми добивалися української національної символіки на конґресі, виконання національного гимну при відкритті урочистого засідання, створювали свою альтернативну наукову та культурно-пізнавальну програму. І все вдалося на славу.

А ще був перший і донині єдиний Европейський конґрес українських лікарських товариств в Івано-Франківську. Я з товаришами зустрічав А. Хрептовського на летовищі. Дорогою до готелю він розповідав мені: „Я нещодавно вже прощався з життям! Мій лікар знайшов у мене пухлину мозку. Каже: „Полагоджуй свої справи, маєш перед собою два-три місяці життя. Іду додому – і сльози мені з очей капають. Бо ж світ такий гарний, листя на деревах розпускається, пташки співають, а я вже одною ногою – там! А потім зробили повторне дослідження. З'ясувалося – то був артефакт!".

Ми сиділи у вітальні будинку Хрептовських на вулиці Пересмішника, їли замовлену телефоном піцу, пили пиво, дивилися крізь широке вікно на всіяний світлячками травник і слухали музику з великої колекції записів на нових для нас компакт-дисках. Ми хвалили піцу. „Нема нічого кращого, ніж селянські вареники!" – сказав А. Хрептовський. А потім приніс старий запис української естрадної музики у виконанні лікарської естрадної оркестри. Партію акордеона виконував А. Хрептовський.

Він був знавцем і меценатом мистецтва, передусім сучасного, аванґардного. Його зусиллями постав Український інститут модерного мистецтва в Чикаґо – осередок діяльности українських мистців.

Молодий А. Хрептовський був успішним футболістом українських команд, вправним лещетарем, пізніше – спортивним репортером і коментатором.

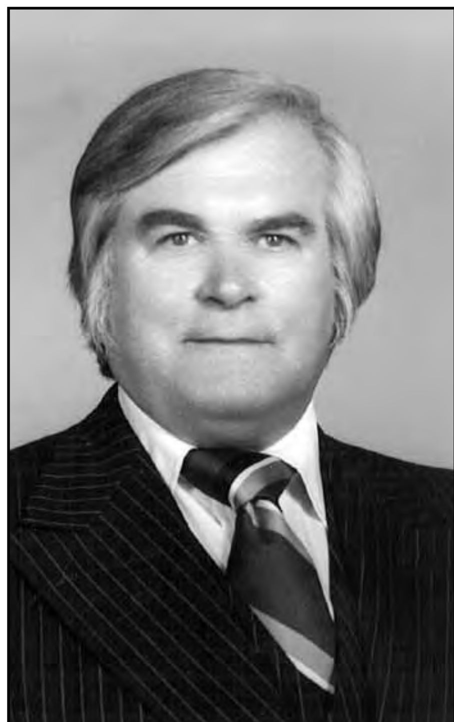
Якось ми зустрілися в Києві, де він перебував з делеґацією української діяспори, і разом потрапили на автобусну екскурсію. А. Хрептовський декілька разів поправляв дівчину-екскурсовода, а тоді сказав: „Пані, я вам дам ключ від свого номера. Ідіть, відпочиньте, а я сам проведу екскурсію!". Це було досить безцеремонно, але в тому він був увесь. Його батярську натуру знали всі, хто з ним спілкувався. Дозволяв собі жарти, які в чужих устах були б неприйнятними.

Коли ми з дружиною перебували в гостині у Хрептовських, то, поза офіційними ситуаціями, Віра Хрептовська забирала Оксану для „жіночих походеньок", а ми їхали у своїх справах.

Дорогою розмовляли про літературу. І в цій царині А. Хрептовський був чудово обізнаний: знав клясику – українську і світову, навіть трохи – літературу радянського періоду, та й у сучасному українському красному письменстві знався.

Був надзвичайно щирим і любив дарувати – друзям, церкві, громадським і релігійним установам. Продовжував славні традиції українських меценатів.

Дуже любив українську вишивку і за будь-якої нагоди парадував у вишиванці. Відколи побачив полтавську вишивку – мережку „білим по білому", мріяв про таку сорочку. Нам вдалося знайти відповідну вишивальницю, і він таки одягнув її декілька разів. А потім вона перейшла у спадок чоловікові улюбленої внучки Лариси. Мав дві доньки і четверо внуків, а проте Лариса була дідовою улюбленицею. Все потомство виховувалося в українському дусі й на рідних традиціях.

Св. п. д-р Ахіль Хрептовський

Хвороби не щадили цього життєлюба спортового складу. Мав проблеми з судинами ніг. Уночі його мучили жорстокі напади болю, і я допомагав делікатній Вірі підіймати чоловіка з ліжка. Потім приєдналася ниркова недостатність, яка „прикувала" його до гемодіялізи. Нарешті дочекався трансплантації нирки, проте покращення здоров'я не тривало довго. Він відійшов 9 травня 1998 року.

Донині я часто згадую цю небуденну людину, яка залишила глибокий слід у моїй пам'яті. Я не знімаю значка почесного члена Українського лікарського товариства Північної Америки, що його пришпилив особисто А. Хрептовський.

Вічна пам'ять Тобі, друже-товаришу, і низький уклін Твоїй світлій пам'яті!

Олександер Кіцера,
професор, почесний член
Українського лікарського
товариства, Львів

Ділимося сумною вісткою, що 25 липня 2010 р.
в Кольчестері, Конектикат відійшов у вічність дорогий
БАТЬКО, ДІДО і БРАТ

СВ. П.

МИХАЙЛО ПАТЕР

нар. 8 квітня 1931 р. у Львові.

Широко відомий мистець-маляр, твори якого знаходяться в Корпораційних та приватних колекціях тут і закордоном.

Залишилися у смутку:
діти: ХРИСТОФОР, СИНТІЯ і ХРИСТИНА,
семеро внуків і сестра НАДІЯ ПІКАС з родиною.

Вічна Йому пам'ять!

В ПЕРШУ СУМНУ і БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у Господню вічність 22 серпня 2009 р.
нашого найдорожчого і ніколи незабутнього
МУЖА, ТАТА, ДІДУСЯ

СВ. П.

д-ра медицини, полковника Американської армії

ТАРАСА НОВОСІВСЬКОГО

будуть відслужені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в неділю, 22 серпня 2010 р. у:

- **Катедрі св. Володимира Великого у Філядельфії о год. 9:30 ранку;**
- **церкві св. Николая у Філядельфії;**
- **церкві св. Миколая Притиська в Києві на Подолі;**
- **церкві свв. Віри, Надії і Любови в Києві.**

Просять о молитви за упокій душі покійного Тараса

дружина – ОРИСЯ
сини – АНДРІЙ з родиною
– МАРКО з родиною.

Подяка

З волі Всевишнього, 7 жовтня 2008 р. відійшов у Божу вічність на 86 році життя в присутності дружини, дітей, внуків і правнуків наш найдорожчий муж, тато, дідо, прадідо і вуйко

св. п. Михайло Рудик

Наша щира подяка всечеснішому о. Януарієві Лукавому, Парохові церкви Чесного Хреста за уділення Найсвятіших Тайн, о. Христофору Войтині за часте відвідування і св. Причастя, о. Мелетеєві Крайчиєві за молитви при хворому, о. Протоігуменові Пилипові Сандрикові, Парохові церкви св. Юра в Ню-Йорку о. Бернардові Панчакові і о. Кирилові Іщукові за відвідини мого мужа в шпиталі та за відправи Панахиди і Парастасу. Всім клонимо наші голови з подякою за Ваші прислуги. Ми невимовно вдячні усій нашій родині, знайомим, сусідам за Ваші вислови співчуття, листовно, телефонічно, усно та за участь в Панахиді і Парастасі. Особлива подяка за Служби Божі, квіти та пожертви, що перевела п. Ірка Наугольник Коген на такі цілі:

На дітей Чорнобиля - $1,565; На Київський Собор - $1,430;
На церкву Чесного Хреста на т. з. рампу для інвалідів - $1,695.

Всі датки передані в призначене місце. Щира подяка всім, що прибули на цвинтар св. Духа, о. Ярославові та о. Януарієві за відправи і запечатання могили. Похоронному заведенню Quinn дякуємо за фахову обслугу.
Також дякуємо о. Ярославові Костикові і його родині за фахове переведення тризни. Сердечно дякуємо редакторові Володимирові Левенцеві за дуже гарну згадку про мого мужа в пресі. Він був Ваш щирий друг. Від щирого серця дякую моїй внучці Адріянні Рудик-Одормірок за полагодження оголошень в пресі. Також дякуємо п. Миронові Вітюкові за пращальні слова від Державницького Фронту. Нашій дорогій Ірці Крамарчук та її подругам найщиріша подяка, що доставила харчі через два дні нашій родині, рівнож після відправи похорону перекуску для тих, що їхали на цвинтар і на тризну в сороковий день після Служби Божої. Нехай Всевишній Господь винагородить Вас усіх добрим здоров'ям та щедрими ласками.

Вдячні - Дружина Стефанія Рудик, син Стефан та вся родина.

Дня 17 лютого 2009 р. на 57 році життя несподівано заснув вічним сном наш найдорожчий і незабутній муж, тато, дідо, син, брат і стрийко

св. п. Василь Дмитро Рудик

В цей невимовно сумний час нашого горя складаємо щиру подяку о. Януарієві Лукавому Парохові церкви Чесного Хреста з Асторії і Сотрудникові о. Мелетієві Крайчиєві, які дізнавшись про наше горе негайно прибули до Йорктавн, Ню-Йорк, щоби облегшити наш біль. Складаємо сердечну подяку полковникові Присиллі Гамілтон, що з Ґановер, Мериленд, доставила для Василя військовий однострій та заслужені відзнаки, бо з родини не знали звідки почати. 19 лютого отці відправили Панахиду в Йорктавн, Ню-Йорк.
Щиро дякуємо преподобному о. Януарієві Лукавому і о. Мелетієві Крайчиєві, що прибули на Панахиду та привезли наших друзів. Складаємо щиру подяку о. Кирилові Іщукові та Парохові св. Юра в Ню-Йорку о. Бернардові Панчакові за спомин, як бувший військовик до військовика. Рівнож дякуємо Українським Ветеранам з Йонкерсу за віддання останнього салюту й американському ветеранові 2-ої світової війни Билу Струб за квіти. Після Панахиди домовину з тілом покійного Василя перебрало військо. Ми не знаходимо слів подяки нашій родині, друзям, приятелям, що прибули на Панахиду до Йорктавн та за численні листи співчуття, телефонні розради, квіти і щедрі датки. Всі датки на цілі передано у призначені місця. Рівнож дякуємо похоронному заведенню Clarke Funeral Home за сумлінну обслугу.
Нехай Всевишній Господь винагородить Вас усіх добрим здоров'ям.
29 квітня з усіма війсковими почестями тіло св. п. Василя перевезено на місце спочинку на Національне Кладовище в Арлінґтон, Вірджінія. Особлива наша подяка о. Януарієві і о. Мелетієві що прибули до Вірджінії та відправили Панахиду. Сердечна подяка всім, хто прибув на похорон з Ню-Джерзі, Ню-Йорку, Вашінґтону, Мериленду, Тексас. Будемо довго пам'ятати Ваші вислови співчуття та розради, коли ми цього найбільше потребували, Ви були з нами. Дякуємо Стефанові Шкафаровському за відспівання арії на молитві в Мериленді та на тризні, а полковникові Присиллі Гамільтон за зорганізування залі на тризну у Арлінґтоні, Вірджінія.
Сердечна подяка п. Ірці Крамарчук та її подругам за влаштування тризни в сороковий день в церкві Чесного Хреста. Щиро дякую мої внучці Адріянні Рудик-Одомірок за полагодження в пресі.

Вдячні: Мама Стефанія Рудик, брат Стефан та вся Родина.

28 серпня 2010 р. о год. 9 ранку в церкві Чесного Хреста в Асторії буде відправлена Служба Божа за здоров'я всіх тих, хто брав участь в похоронних відправах св. п. Михайла Рудика та св. п. Василя Дмитра Рудика.

В пам'ять мого дорогого мужа Михайла Рудика і дорогого сина Василя Дмитра Рудика складаю на прес фонд „Свободи“ $500.00.

Стефанія Рудик з Родиною.

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що з волі Всевишнього, 3 серпня 2010 р. у Мільбурн, Н. Дж. відійшла від нас у вічність на 105-му році життя наша найдорожча МАМА, СЕСТРА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

СВ. П.

ОЛЕКСАНДРА ФЕДОРУК

з дому ГУРИН

вдова інженера Олексія Федорука.
Нар. в місті Домброва (теперішня Польща).

Похоронні відправи відбулися в четвер, 12 серпня 2010 р. в Українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а відтак на Українському цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку залишилися:

син – СВЯТОСЛАВ з дружиною ЕЛИЗАБЕТОЮ
донька – МАРІЙКА ТЕРШАКОВЕЦЬ
брат – АДАМ ГУРИН з родиною
внуки – ЕЙМІ ПІТЕРСОН з мужем СКАТОМ
– АНЯ ТЕРШАКОВЕЦЬ ТОМКО з мужем БРАЄНОМ
– АЛЕКСАНДРА (ЗЕЗЯ) ТЕРШАКОВЕЦЬ ЗАВАДІВСЬКА з мужем МИХАЙЛОМ
– ДЖИЛ ФЕДОРУК
– СУЗЕН ГЕРИК з мужем ҐРЕҐ
правнуки – КАТЯ ТОМКО, МАРКО ЗАВАДІВСЬКИЙ, КЕЙДЕН ПІТЕРСОН,
– ЛЕСИК ТОМКО, ДІЯНА ЗАВАДІВСЬКА, КОЛ ПІТЕРСОН,
– ЛІЛІЯНА ТОМКО, МИКОЛА ЗАВАДІВСЬКИЙ
та ближча і дальша родина в Америці, Україні, Канаді і Польщі.

Просимо про молитви за душу Покійної.

Вічна Їй пам’ять!

Замість квітів на Її свіжу могилу просимо складати пожертви на „Vasyl Tershakovec Scholarship Fund“
60-C N. Jefferson Road, Whippany, NJ 07981.

З глибоким жалем і смутком ділимося сумною вісткою, що 3 серпня 2010 р. відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДО і ШВАҐЕР

СВ. П.

ОЛЕКСАНДЕР НАПОРА

нар. 1 березня 1924 р. у Вілька Жаполівська, Ярослав.

Належав до ансамблю бандуристів „Гомін“. Був активний член Спортового Товариства „Чорноморська Січ“ та УСЦАК. Також був радним Братського Союзу.

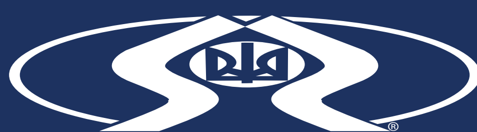
ПАНАХИДА відбулася 5 серпня 2010 р. в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Юніон, Н. Дж.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 6 серпня 2010 р. в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

Залишилися у глибокому смутку:

дружина – ОЛЯ
доні – НАТАЛЯ МУРАТ з мужем РАЛФ і донею НІКОЛ КОЛАЧІ
– СЯНЯ ПАЛУМБО з мужем ПЕТРИК та синами КОЛЯ і МІСЬО
– ОЛЕСЯ НАПОРА з донею АНДРЕЙКОЮ і сином СТЕФАНОМ ОРР
шваґерка – ГАЛЯ ФУДАЛІ з мужем ЛУВІС та донями КІМ ФАЛЗІНІ з мужем ДЖІН й АЛИСОН ФУДАЛІ
родина в Австралії й Україні.

Вічна Йому пам’ять!

В пам’ять Покійного можна складати пожертви на будову церкви у Виппані, Н. Дж.

Selfreliance
Ukrainian American Federal Credit Union

Мортґеджі на багатоквартирні будинки

5.50% apr

5-тирічний балун
20% завдатку / 80% LTV
для купівлі тільки

30-тирічна амортизація
Тільки будинки з 5-12 квартир
Підлягає "Closing costs" та іншим коштам

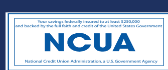
Самопоміч
Українсько–Американська Федеральна Кредитова Спілка

Самопоміч
Де ваші гроші працюють для вас
Selfreliance.Com

2332 W. Chicago Ave. Chicago IL 773-328-7P500
5000 N. Cumberland Ave. Chicago IL 773-589-0077
761 S. Benton Street, Palatine IL 847-359-5911
300 E. Army Trail, Bloomingdale IL 630-307-0079
8410 W. 131st Street, Palos Park IL 708-923-1912
8624 White Oak Street, Munster IN 219-838-5300
734 Sandford Ave. Newark NJ 973-373-7839
558 Summit Ave. Jersey City NJ 201-795-4061
60-C N. Jefferson Rd. Whippany NJ 973-887-2776

Тільки для купівлі будинків з 5-12 квартир. Для дійсник та нових членів у місцевостях, де є бюро Кредитівки. Термін пропозиції обмежений. Інші умовини можуть бути пристосовані. Вимагається оцінка фінансової спроможности. Умови можуть змінитися без попередження. За найновішою інформацією телефонуйте до нас за безкоштовним №888.222.8571.

Full Financial Services

Друкарня
COMPUTOPRINT Corp.
Established 1972
Clifton, New Jersey
виконує друкарські роботи:
- книжки (в твердій і м'якій оправах)
- журнали (з експедицією, або без)
- канцелярійні друки
- весільні запрошення (в укр. і анг. мовах)

Ваші замовлення виконуємо сумлінно, скоро і на час та з 30-літнім досвідом!
973-574-8800
Fax: 973-574-8887
e-mail:computopr@aol.com

• НА ПРОДАЖ •

Дім близько Союзівки і українських церков – 2 спальні, 2 лазнички, ґараж, бальконі/веранда. Велика посілість. Викінчена північа з кухнею і лазничкою.
Тел.: 561 309-5908 або 845 210-3593

Продається хата на подвійній площі у Норт Порті, Фла., близько Української церкви і Культурного центру (Biscayne Rd.) 3 спальні, 2,5 лазнички, камін, басейн, в кухні ґраніті. Ціна $269.000.
Тел.: (941) 270-2411 Любко Лузняк

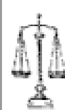
ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУЇС НАЙҐРО - директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Theodore M. Lytvyn,Manager
NJ Lic. No. 3212
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4222
(973) 375-5555

ОКСАНА ТРИТЯК
Професійний продавець забезпечення УНС
OKSANA TRYTJAK
Licensed Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
2200 Route 10, P.O. Box 280 Parsippany, NJ 07054
Tel.: (973) 292-9800 (Ext. 3071) • Fax: (973) 292-0900
e-mail: OKSANAUNA@COMCAST.NET

ARKA
Нитки, тканина до вишивання, писанкові прибори, касети, відеокасети, CD, шкільні книжки, хустки, кераміка, різьба.
89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: (212) 473-3550

ЮРІЙ Б. КОРДУБА
Адвокат
Emphasis on Real Estate, Wills, Trusts and Elder Law
Ward Witty Drive, P.O.Box 249, Montville, NJ 07045
Hours by Appointment! Tel. (973) 335-4555

У Карпатах... слід насолоджуватися місцевими краєвидами
А не перейматися тим, як заплатити за місцевий готель

VISA® Debit Card
виключно від
УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ

Без комісії. Без кордонів. Без проблем

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТНА СПІЛКА
Нью-Йорк · Бруклін · Саус Баунд Брук · Картерет
www.UkrNatFCU.org
1-866-859-5848

